AgroBIG

የኢትዮጵያ-ፊንላንድ በግብርና ተኮር የንግድ ልማትን መሠረት ያደረገ የኢኮኖሚ እድገት ፕሮገራም በአማራ ክልል

የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ማኑዋል

ባህርዳር

ጥር 2006

ማውጫ

1. መግቢያ	5
1.1 አገር ቢግ ፕሮገራም	5
1.2 የማኑዋሉ አገልገሎት	6
1.3 የማኑዋሉ ወሰን	6
2. የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ዓላማዎች	7
2.1 ዓላማ፤አገልግሎትና ቅድሚያ የሚሰጣቸው ተግበራት	7
2.2 የእሴት ሰንሰለት ፈንድ የአፈጻጸም ዘዴ ማጠቃለያ	8
3. የእሴት ሰንሰለት ፈንድ የፋይናንስ ድጋፍ ፕሮጀክት	10
3.1 ለፈንዱ ብቁ የሆኑና ብቁ ያለሆኑ አመልካቾች	10
3.2 ፕሮጀክቱን ለመፍቀደ በመሰረታዊነት መሟላት የሚገባቸው ቅደመ ሁኔታዎች	10
3.3 ሊፈቀድ የሚችሉ የፕሮጅክት ዓይነቶች	11
3.4 የፕሮጀክት ድጋፍ የገንዘብ መጠንና የአመልካቹ የመቀናጆ በጀት ድርሻ	11
3.5 የፕሮጀክት ድጋፍ በጀት አከፋፈል	12
3.6 የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ፕሮጀክት ቆይታ ጊዜ	12
3.7 ለፈንዱ ብቁ የሆኑን ያለሆኑ ወጪዎች	12
3.8 ፈርጀ ብዙ ጉዳች፤ ሥርዓተ ፆታና አካባቢ ጥበቃ	13
4. ተቋማዊ አወቃቀር	14
4.1 የትግበራ ስልት	14
4.2 የፕሮጀክት አሰተዳደር	14
4.2.1 በክልል ደረጃ	14
4.2.2. በወረዳ ደረጃ	15

5. የፕሮጀክት ሃሳብ አቀራረብ ሂደት	17
5.1 የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳባ አቀራረብ ግንዛቤ መፍጠርና እንዲቀርብ ጥሪ ማስተላለፍ	18
5.2 የቀረበን የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ መመርመርና ማጽደቅ	19
5.3 የፕሮጀክት ሃሰብ አዘገጃጀት	20
5.4 ማጽደቅና አመልካቹ ውል እንዲወስድ ማሳወቅ	21
6. የድግፍ ፕሮጀክት ትግበራ	24
6.1 ሕጋዊ የውል ስምምነት	24
6.2 የባንክ ሂሳብ ቁጥርና የክፍያ አፈፃፀም	24
6.3 ግዢ	25
6.4 የፋይናንስ አሰተዳድርና የሂሳብ አያያዝ	25
6.5 የሩብ ዓመት ክንውን ሪፖርት	26
6.6 የፋይናንስ ሪፖርት	26
6.7 ክትትልና ቁጥጥር	26
6.8 የማጠናቀቂያ ሪፖርትና ፕሮጅክትን መዝጋት	27
7. የማጠናቀቂያ ሂሳብ ምርመራ (ኦዲት)	28
8. የፕሮጀክት ውጤትን መመዘንና የመጣውን ተፅዕኖ መዳሰስ	29

አባሪ 1፡ የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሰብ ቅፅ	33
አባሪ 2፡ የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ መገምገሚያ ቅጽ	35
አባሪ 3፡ የፕሮጀክት ሃሳብ ማቅረቢያ ቅጽ	37
አባሪ 4፡ የፈርጀ ብዙ ጉዳዮች መከታተያ ሠንጠረዥ	39
አባሪ 5፡ ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ መገምገሚያ ቅፅ	40
አባሪ 6 ሕጋዊ የበጀት ድጋፍ የውል ስምምነት ቅፅ	42
አባሪ 7፡ የሩብ ዓመት የአፈፃፀም ሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ	46
አባሪ 8፡ የፋይናንስ ሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ	47
አባሪ 9፡ የበጀት ድጋፍ መጠየቂያ ቅፅ አባሪ	48
አባሪ 10፡ የፕሮጅክት ማጠናቀሪያ ሪፖርት ቅፅ	49
አባሪ 11፡ የቡድን ተኮር ማወያያ ቅፅ	50
አባሪ 12፡ የተጠቃሚዎችን መስክርነት ማሰባሰብ ቅፅ	51

1. መግቢያ

1.1 የአግሮ ቢግ ፕሮገራም

አግሮቢግ በኢትዮጵያና በፊንላንድ መግስታት መካክል በተደረገ ስምምነት የግብርናን ምርት ከንግድ ጋር በማተሳሰርና ለማበልጸግ በክልሉ ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ አስተባባሪነት የሚተገበር ፕሮገራም ነው፡፡

ዋነኛው የፕሮገራሙ ዓላማ የግበርናን ምርት በማሰደግ ድህነትን ለመቀነስ በሚደረግው እርብርብ የበኩሉን አስተዋጽዖ ለማድረግ ነው፡፡

የፕሮገራሙ ግንባር ቀደም ተጠቃሚዎች 1) ፕሮገራሙን ለመተግበር በተመረጡ ወረዳዎች የሚገኙ ድሃ የአርሶ አደር ማህበረሰቦችና አባ/እማወራዎች በተለይ ለድህነት የተጋለጡ የማህበረሰብ ክፊሎች፤ 2/ በግብርና ሥራ የተሰማሩ ማህበራትና አቀነባባሪ ኩባንያዎች እና፤ 3/ የህዝብና የግል ድርጅቶች ሲሆኑ ከፕሮገራሙ የአቅም ግንባታ ተጋበራት ተጠቃሚ ናቸው፡፡

አግሮቢግ የ3 ዓመት ፕሮገራም ሲሆን ቆየታው እንደ አውሮፓዊያን አቆጣጠር ከ2013-2015 ድረስ ነው፡፡ ፕሮገራሙ በመጀመሪያው ምዕራፍ በሜጫና ፎገራ ወረዳዎች በግበርና የስራ ዘርፍ (ሽንኩርትና ድንች) ላይ የተሰማሩትንና አንስተኛ ባለይዞታዎችን የሚደግፍ ሆኖ በሁለተኛው ምዕራፍ ተጨማሪ ወረዳዎችንና ሌሎች ምርቶችን አካቶ ድጋፉን የማስፋፋት እቅድ ይዟል፡፡

አግሮቢግ ፕሮገራም ሥራዎችን በ3 ምደቦች ከፍሎ ያከናወናል፡፡

1. **የእሴት ሰንሰለት ልማት፡** የባለድርሻ አካላትን ቀጥተኛና ቀጥተኛ ያልሆነ የጋራ ግንኙነት እንዲፈጥሩ ማመቻቸት፤ ችግሮች እንዲለዩና መፍትሄያቸውን በጋራ እንዲያሰቀምጡ ማገዝ ትርፋማነት የሚገኝበትን ዘዴ ለመፈጸም የጋራ ድርጊት መርሀ ግብር መንድፍ ያጠቃልላል፡፡

2. **የአገልግሎት አሰጣትን ማጎልበት፡** በእሴት ሰንሰለት ልማት ላይ ሚና የሚኖራቸውን ተዋንያን ምርታቸውን እንዲያሳድጉ፤ ንግዳቸውን እንዲያሰፋፉ፤ የማቀነባበር ጉልበታቸው እንዲዳብር፤ የገበያ ትስስራቸው እንዲጠነክርና የአገልገግሎት አሰጣጣቸውን እንዲያሳድጉ የሚደረግ ድግፍ ነው፡፡

3. **የፋይናንስ ተደራሽነት፡** ቁጠባንና የብድር አገለግሎትን ማበረታታት፤ የሞባይል ባንኪግን በአርሶ ሰደሩ ዘንድ ለማስተዋወቅና ለመተግበር፤ በተመረጡ ምርቶች ላይ ፈጠራን አካቶና የእሴት ሰንሰለቱን የሚያበለጽጉ ጉዳች በገነዝብ ለመደገፍ ሲሆን በዚህ ረገድ ፕሮገራሙ 3 የተለያዩ የፋይናንስ አቅረቦት ይኖረዋል፡፡ እነሱም፤-
    - የመቀናጀ ድጋፍ ፈንድ
    - የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

- የፈጠራ፤ ሰርቶ ማሳያና የምርምር ድጋፍ ፈንድ ናቸው፡፡

ይህ ማኑዋል የሚየተኩረው በሁለተኛ ደራጃ ለተጠቀሰው እሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ላይ ሲሆን በተከታታይ ለፈጠራ፤ለሠርቶ ማሳያና ምርምር ፈንድ እንዲሁም ለመቀናጀ ድጋፍ ፈንድ የየራሳቸው ማኑዋል ይኖራቸዋል፡፡

በአማራ ክልል በግብርና እሴት ሰንሰለት ላይ ድጋፍ የሚያደርጉ ሌሉች አጋር ድርጅቶች አሉ፡፡ የተወሰኑትን ለመጥቀስ ያህል (Agricultural Growth Programme, Ethiopian Nile Irigation & Drainage Project, The Rice Value Chain of Mennonite Economic Development Associates). እነዚህ ፕሮጀክቶች ባለፉት ጊዚያት በፈንድ አስተዳደር ያካበቱትን ልምድና ተሞኩሮ አካፈለዋል፡፡ እነዚህ አጋር ድርጅቶች ይንቀሳቀሱበቸው የነበሩ አካባቢዎች፤ ለእሴት ሰንሰለት የተመረጡት ምርቶችና የሚሰጡት ድጋፍ ይለያያል፡፡ ይህን ማኑዋል ለማዘጋጀት ሲባል ይከተሉት በነበረውን ስልትና በማኑዋላቸው ላይ እንዲሁም ወጥ የሆነ አሰራርን ለማሰፈንና ድግግሞሽን ለማሰወገድ ጥናት ተደረጓል፡፡

1.2 የማኑዋሉ አገልግሎት

የዚህ ማኑዋል አገልግሎት ስለእሴት ሰንሰለት ፈንድ ትግበራ በሁሉም ባለድርሻ አካላት ዘንድ ግለፀኝነትንና ተጠያቂነት በውል እንዲረዱት ለማረጋገጥ ነው፡፡ ይህ ማኑዋል ፕሮጅክቱ ተጋባራዊ በሚሆኑባቸው ወረዳዎች ውሰጥ ስለፈንዱ ዓላማና መርሆች፡ ተቋማዊ አደረጃጀት፡ በፈንዱ የሚሸፈኑና የፈንዱ ተጠቃሚ ለመሆን ለማመልከት የሚከተሉዋቸውን ሂደቶችንና ይሁንታን ለማግኘት እንዲሁም የክትትትልና ምዘና ሂደት አካቶ የያዘ ነው፡፡

ማኑዋሉ ሁሉንም አካላት (ተጠቃሚ ለመሆን የሚያመለክቱትን፤ ፈፃሚ አካላትና የፈንዱን አሰተዳዳሪዎች) በፕሮጀክቱ ትግበራ ወቅት ስለሚኖራቸው ሚናና መከትል ሰለሚገባቸው ሂደቶች ግንዛቤ እንዲኖራቸው ያግዛቸዋል፡፡

1.3 የማኑዋሉ ወሰን

ይህ ማኑዋል በመጀመሪያው አንድ ዓመት በፕሮጅከቱ የሙከራ ዘመን እንዲያገለግል ታስቦ የተዘጋጀ ነው፡፡ በዚህ የሙከራ ጊዜም በሚገኘው ተሞክሮ የፈንዱ አስተባባሪ ጽ/ቤት እንዳስፈላጊነቱ ክለሳ በማደረግ በፕሮገራሙ ሥራ አመራሩ ቦርድ እንዲጸድቅ ያደርጋል፡፡

2. የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ዓላማዎች

2.1 ዓላማ፤አገልግሎትና ቅድሚያ የሚሰጣቸው ተግበራት

የዚህ ፈንድ ጥቅል ዓላማዎች፡-

- በተመረጡ የግብርና ምርቶች ላይ በቡድን የተደራጁ አንስተኛ አምራቾችንና ማህበራትን በማሳተፍ እሴት እንዲጨመሩ የግብርና ግብይቱን እንዲያበለጽጉ ማገዝ
- አንሰተኛ የልማት ተቋማት በእሴት ሰነሰለት ተግባራት ላይ እንዲሳተፉ እድሉን ለማመቻቸት
- በተመረጡ የግብርና ምርቶች ላይ የግብርና ግብይቱን ለማጠናከር በሂደቱ የሚሳተፉትን ተመራማሪዎችን፤ የግል ዘርፍ አመራቾችንና ሌሎች የባለድርሻ አካላትን ትስስር ለማጠናከር
- የግበርናን ምርት በማሰደግ ድህነትን ለመቀነስ በሚደረግው እርብርብ የበኩሉን አስተዋጽዖ ለማድረግ ነው፡፡

የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ዋና አገለግሎቶች በማደግ ላይ ያሉ አንስተኛ ባለይዞታ አርሶ አደሮች፤ የተደራጁ የሴትና ወይም የወንድ በድኖችና አንሰተኛ የልማት ተቋማትን ከፈንዱ ጋር በማተሳሰር የመነሻ ድጋፍ በማድረግ ወደ ሥራ እንዲገቡ ለማድረግ ሲሆን፡-

- ✓ በማደግ ላይ ላሉ አንስተኛ የአምራች ቡድኖች በአካባቢያቸው ወደ ሥራ ለመግባት የሚያስችላቸው የመነሻ ድጋፍ በመስጠት በተመረጡ ምርቶች ላይ በእሴት ሰንሰለት ተገባራት እንዲሳተፉ ማደረግ
- ✓ የአርሶአደር ቡድኖች በቀላሉ በሌላ የፋይናንስ ምንጭ የግብርና ግብይት ለማከናወን የሚቸገሩበትን በእሴት ሰንሰለት ፈንድ ስልት በመታገዝ የአመራረት ዘዴያቸውን በማሻሻል ተጠቃሚ ለማደርግ፤
- ✓ አንስተኛ አምራቾች በተለይም የግብርና ገበያ ተኮር የሆኑትን ምርጥ ተሞክሮዎችንና ስልቶችን እንዲወስዱ መደገፍ፤ አምራቾችና ነጋዴዎች የንግድ ትስስር እንዲመሰርቱ ማመቻቸት፤ በአምራቾችና በአቀነባባሪዎች መካከል ትስስር በመፈጠር እሴት በመጨመር የገበያ እድል ለመክፈት
- ✓ አዲስ ምርቶችን ለማምረት የመነሻ ካፒታል መደገፍ፤ ጥሩና የተሻሉ ተሞክሮዎችን እንዲወስዱ ማገዝ፤ በእሴት ስንሰለት አማካኝነት የታሻሻለና ደረጃዉን የጠበቀ የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ፤ የድህረ ምርት እንክበካቤና መልካም አያያዝ እንዲኖር ማገዝ፤ ገበያ ተኮር የሆነ የምርት አሰተሻሻግ፤ የምርቱ መለያ ምልክት /ብራንድ መስጠት/ አመች የትራንስፖርት አገልግሎትና ዘመናዊ የመረጃ ለውውጥ እንዲኖር ማገዝ፤ ቅድመ የግበርና ኮንተራክታዊ ዘዴ እንዲመሰረትና ጥራቱን የጠበቀ ለገበያ የሚቀረብ የግብርና ምርት ለማግኘት መደገፍ፡፡

✓ ከባንክ ጋር ሊተሳሰር የሚችል የስራ እቅድ ማዘጋጀት፤ የፋይናንስ ችግራቸውን ወደፊት ከአበዳሪ የፋይናንስ ተቋማት ጋር በማስተሳሰር እንዲፈቱ ማገዝ፡፡

ቅደሚያ የሚሰጣቸው የእሴት ሰንሰለት ተግባራት ፕሮጀክቱ በሚተገበርባቸው አካባቢዎች የተመረጡ የግበርና ምርቶች ላይ ነው፡፡

- ለተመረጡ የግብርና ምርቶች እሴት ሰንሰለት ልማት የፋይናንስ ድጋፍ ማደረግ፤ በአግሮ ቢግ ፕሮገራም ለመጀመሪያ ጊዜ ሽንኩረትና ድንች የተመረጡ ሲሆን የእሴት ሰንሰለት ተገባር በእነዚህ ምርቶች ላይ ትኩረት ያደርጋል፡፡ በቀጣይነት ሌሎች ምርቶች ሊካተቱ ይችላል፡፡
- በእነዚህ ምርቶች ላይ አተኩሮ የሚሰሩ አንሰተኛ የሥራ ፈጣሪዎች፤ የአምራች ቡድኖች ከባባዊ የሆነና የፀደቀ የሥራ ቅድ ሲያቀርቡ ለሥራቸው መነሻ የሚሆን የፋይናንስ ድጋፍ ያገኛሉ፡፡
- የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ለመጠቀም ፆታና ፍታሃዊነት ዋነኞቹ የመሠረት ድንጋይ ሲሆኑ ሴቶችና በኢኮኖሚ ረገድ ወደኋን የተገልሉ ወገኖች ከዚህ ፕሮገራም ተጠቃሚ ይሆናሉ፡፡

2.2 የእሴት ሰንሰለት ፈንድ የአፈጻጸም ዘዴ ማጠቃለያ

ከዚህ በታች የተመለከተው ሠንጠረዥ ስለእሴት ስንሰለት ፈንድ አጠቃላ ገፅታ ያስረዳል፡፡ ዝርዝር መረጃ በምዕራፍ 3 ተካቷል፡፡

	የእሴት ሰንሰለት ፈንድ
አገልገሎት	✓ አንስተኛ የግብርና እሴት ሰንሰለት ላይ ኢንቨስት ለማደርግ ✓ ለአርሶደር ቡድኖች፤ ለማህበራትና ለጥቃቅን የልማት ተቋማት የፋይናንስ አቅረቦት ለማመቻቸት
ዓይነት	የፋይናንስ ድጋፍና የራስ/የግል ቁጠባ

ሊሰጥ የሚችል ከፍተኛው የፋይናንስ ድጋፍ መጠን	ለአንድ ተግባር ከ26,0000 - 52,000 ብር ድረስ
የክፍያ አፈፃፀም	ቅድሚያ ክፍያ
ገዢ ነገር	የተፈቀደ ተግባርና የጸደቀ የሥራ እቅድ
የፋይናንስ ድጋፍ አወቃቀር	
የመቀናጆ በጀት	ጠያቂው ቢያንስ የአጠቃላይ ወጪዉን 15% በራሱ መሸፈን ይጠበቅበታል
የተጠቃሚዎች ቅድመ ሁኔታዎች	1. የተመዘገቡና ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው (የሥራ ማህበራተና የአምራቾች ማህበር/ቡድንና ጥቃቅን ተቋማት) 2. ፕሮገራሙ በሚተገበርበት አካባቢ መሆን አለበት 3. ከአባለቱ መካክል ቢያነስ 30%ቱ ሴቶች መሆን አለባቸው
በመሠረታዊነት መዋለ ነዋይን ኢንቨስት ለማደርገ የሚጠበቁ ቅድመ ሁኔታዎች	4. በተመረጡ የግበርና ምርቶች ሆኖ ኢንቨስተመንቱ እሴት መጨር ይኖርበታል 5. በፋይናንስም ሆነ በቴክኒክ አዋጭነት ያለው 6. ዘላቂነት ያለው የአካባቢ ጥበቃን የሚያበራታታ 7. በውስጡ አዲስ ቴክኖሎጂና ምርጥ ተሞክሮ ያለው 8. የአካባቢውን ማህበረሰብና ከባቢያዊ የሥራን ባህልን የሚያበረታታ
ልዩ ቅድመ ሁኔታ	ተጠቃሚዎች በቡድን የተደራጁ ብቻ መሆን አለባቸው (ግለሰብን አይመለከትም)

3. የእሴት ሰንሰለት ፈንድ የፋይናንስ ድጋፍ ፕሮጀክት

3.1 ለፈንዱ ብቁ የሆኑና ብቁ ያለሆኑ አመልካቾች

የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ከዚህ በታች ለተመለከቱት ተግባራት አመልካቾች ሊጠቀሙ ይችላሉ

- ለፈንዱ ብቁ የሚሆኑ አካላት (በተመሳሳይ ምርት የጋራ ፍላጎት ያለቸው የተደራጁ አርሶ አደሮች፤ አምራቾችና ማህበራት)
- በእሴት ሰንሰለት አገልግሎት ላይ የተሰማሩ አንስተኛ ተቋማት (የግብርና ደላሎች፤ በንግድ ላይ የተሰማሩ አካላትና አንስተኛ አቀነባባሪዎች)
- አመልካቾች በክልሉ የማህበራት ማስፋፊያ ኤጀንሲ፤ በጥቃቅንና አንስተኛ እንተርፕራይዝ ልማት ኤጀንሲ ወይም በሌላ የመንግስት አካል የተመዘገቡ መሆን አለባቸው፤
- አመልካቾች ፕሮገራሙ በሚተገበርበት ወረዳዎች ውሰጥ የሚገኙ መሆን አለባቸው፤
- ከአመልካቾች አባላት መካክል የሴቶች ድርሻ ቢያንስ 30% መያዝ ይኖርበታል፡፡

በግለሰብ ደረጃ የዚህ ፈንድ ተጠቃሚ መሆን አይቻልም፡፡ ይህን ፈንድ ለመጠቀም በተወዳደሪ ድርጅቶች ውስጥ በኮሚቴነት የተሳተፉ አባላት ተወዳዳሪዎችን ለመለየት በሚደረግ ውሳኔ እንዲሳተፉ አይፈቀድም፡፡

3.2 ፕሮጀክቱን ለመፍቀድ በመሰረታዊነት መሟላት የሚገባቸው ቅደመ ሁኔታዎች

አመልካቾች ሊያከናዉኑ ያሰቡትን የሥራ እቅዳቸውን በተዘጋጀው የማመልከቻ ሥርዓት ተጠቅመው ማቅረብ ይጠበቅባቸዋል፡፡ ሁሉም የሚፈቀዱ የእሴት ሰንሰለት የድጋፍ ፈንድ የሚከተሉትን ቅድመሁኔታዎች ማሟላት ይኖርባቸዋል፡፡

- በተመረጡ የግብርና የእሴት ሰንሰለት ላይ እሴት የሚጨምር ተገባር ማከናወን
- የሚከናወነው ተግባር በፋይናንስም ሆነ በቴክኒክ አዋጭ የሆነ
- ዘላቂነት ያለው የአካባቢ ጥበቃን ተግባር የሚያበረታታ
- የፕሮጅክት ሃሳቡ በውስጡ አዲስ ቴክኖሎጂንና ምርጥ ተሞክሮን የያዘ
- የሚከናወነው ተግባር የአካባቢውን ማህበረሰብ የሚጠቅምና የአካባቢውን ልማት የሚያግዝ መሆን ይጠበቅበታል፡፡

3.3 ሊፈቀድ የሚችሉ የፕሮጅክት ዓይነቶች

በርካታ የተለያዩ የእሴት ሰንሰለት የፕሮጀክት ዓይነቶች ሊተገበሩ ይችላሉ፡፡ ለአብነት ያህልም የሚከተሉት የፕሮጀክት ሃሰቦች ሊቀርቡ ይችላል፡፡

- አንስተኛ ታዳጊ አርሶ አደሮችና አንስተኛ ኢንተርፕራይዞች ወደ ሥራ ሊያስገባቸው የሚያስችል መሰረታዊ ፍላጎቶችና መሰሪያዎች መግዣ
  - በሸንኩርትና ድንች ዙሪያ ማባዛትና ስርጭት ለሚሳፉ የተደራጁ ቡድኖች የመነሻ ካፒታል ድጋፍ የሚውል
  - ተደራሽነታቸው አስቸጋሪ በሆኑባቸው አካባቢዎች ለግብዓት አቅርቦት (መለዋወጫ ኬሚካሎች) ወይም በእሴት ሰንሰለት ተግባር ለተሰማሩ አካለት የዕደሳትና የጥገና አገልግሎት ለመሰጠት
  - በመንገድ አካባቢ አዲስ ለሚገነባ ወይም ለሚታደስ መጋዘን፤ ማጓጓዣ (የእርሻ ጋሪ) እሴት ሊጨምሩ የሚችሉ አንስተኛ የማቀነባቀበሪያ መሰሪያዎች ግዢ
  - በሴቶችና በወጣቶች አማካኝነት እሴት ተጨምሮባቸው ገበያ ላይ ሊወጡ የሚችሉ ሥራዎችን ለሚደገፍ
  - የአርሶአደር አደረጃጀቶችን ከሌሎች ቁልፍ የእሴት ሰንሰለት ተዋነያን ጋር ቁርኝት ለመፍጠር

3.4 የፕሮጀክት ድጋፍ የገንዘብ መጠንና የአመልካቹ የመቀናጃ በጀት ድርሻ

የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ድጋፍ ከዚህ በታች በተመለከተው የተወሰነ ነው፡፡

- ከፍተኛው የድጋፍ ገንዘብ መጠን ለአንድ ፕሮጅክት 2,000 ሺህ ዩሮ (በኢትዮጵያ ብር 52,000) ሲሆን
- ዝቅተኛው የገንዘብ መጠን ለአንድ ተገባር 1,000 ሺህ ዩሮ (26,000 ብር) ነው፡፡

ሁሉም የእሴት ሰንሰለት ፕሮጀክት ሃሳቦች ለወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ መቅርብ የሚገባቸው ሲሆን ኮሚቴው በመመልመያ መስፈርት አወዳድሮና የሚወጣውን ወጪና ከፕሮጅከቱ ትግበራ በኋላ ሊገኝ የሚችለውን ጥቅም አመዛዝኖ የመፍቀድ ወሳኔ ያሳርፋል፡፡

አመልካቾች የፕሮክቱን አጠቃላይ ወጪ ቢያንስ 15% የመቀናጆ ገንዘብ ማቅረብ ይጠበቅባቸዋል፡፡ የመቀናጆ ገንዝብ መጠን በፕሮጀክት ድጋፍ አጽዳቂ ኮሚቴ በእያንዳንዱ ፕሮጀክት ባህሪና ወደፊት ሊገኝ ከሚችለው ውጤት አንጻር በተናጠል የሚወሰን ይሆናል፡፡

የመቀናጆው ገንዝብ ድርሻ በአማራ ብድርና ቁጠባ ተቋም በሚከፈተው የባንክ ሂሳብ ቁጥር በጥሬ ገንዘብ የፕሮጅክት ድጋፍ ገንዘብ ከመከፈሉ በፊት ገቢ መደረግ ይኖርበታል፡፡ ከማሕበራት፤ ከአንስተኛ የብድር ተቋምና ከንግድ ባንክ የሚገኝ ብድር ለዋጋ ሰንሰለት ፈንድ የመቀናጆ የፋይናንስ ምንጭ ሆኖ ሊያገለግል ይችላል፡

:

3.5 የፕሮጀክት ድጋፍ በጀት አከፋፈል

የፕሮጅክቱ ድጋፍ ገንዘብ በፈንዱ ሴክሬታሪያት አማካኝነት በቅደሚያ ክፍያና ተከታታይ ክፍያዎች አፈጻጸሙ እየተፈተሸ የሚለቀቅ ይሆናል፡፡ የፕሮጅክቱ ሃሳብ በሚዘጋጅበት ወቅት በየጊዜው የሚያስፈለገው የገንዘብ መጠን ከፕሮክቱ ክንዉን ጋር ተጣጥሞ ተካቶ መቅረብ አለበት፡፡

3.6 የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ፕሮጀክት ቆይታ ጊዜ

የፕሮጀክቱ ቆይታ ጊዜ እንደ ፕሮጀክቱ ባህሪ እየታየ በተናጠል የሚወሰን ይሆናል፡፡ ሆኖም ግን ፈፃሚ አካላት በዚህ የፕሮጀክት ሙከራ ጊዜ የሚያከናወኑት ከግባቸው ለመድረስ ቢበዛ በአንድ ዓመት ጊዜ ውሰጥ የሚጠናቀቅ ቢሆን ይመረጣል፡፡

3.7 ለፈንዱ ብቁ የሆኑን ያለሆኑ ወጪዎች

ለፕሮጀክቱ ብቁ የሆኑ ወጪዎች በሥራ ዕቅዱ ውስጥ የተካተቱት ብቻ ይሆናሉ፡፡ በትግበራ ጊዜ የወጡ ወጪዎች ሁሉ ለእሴት ሰንሰለት ለማበልፀግ ከተቀመጡት ዓላማዎች አንፃር ያበረከቱት አሰተዋጽዖ በግልጽ ማመላከት አለባቸው፡፡ ለአብነት ያህል የወጪ አመዳደቦች ከዚህ በታች በተመለከተው መሠረት ሊዋቀሩ ይችላሉ፡፡

- ለመጋዘን ወይም ለማቀነባበሪያ ግንባታ ወይም ዕድሳት (የህንጻውን ወለል፤ግድግዳ፤ወይም ጣሪያ፤ ለማሻሻል ፤ የአየር ማስተንፈሻ፤ የጥበቃ፤ ኤሌትሪክ ሃይል ለማስገባት)
- ለድህረ-ምርት መያዣ መሳሪያዎች ገዢ፤ ደረጃ ማሳደጊያ፤ ተከላ / ለምሳሌ ማድረቂያ፤ ማፅጃ፤ ማሸጊያ፤ ደረጃ ለማወጣት፤ ለመለየት፤ፀረ-ተባይና በሽተታን ለሚከላለክል መሳሪያ ግዢ
- የማቀነባበሪያ መሳሪያ መግዣ፤ ደረጃ ማስደጊያ / ለምሳሌ፡ ለመፍጫ፤ማቀላቀያ፤ የተባይና የበሽታ መቆጣጠሪያ መሳሪያ፤ ኤሌትሪክ ለማስገባት …/
- ለአንስተኛ መሳሪያዎች ምገዣ /ሚዛን፤ የሙቀት መለኪያ፤ የሂሳብ መኪናዎች የምርት መደርደሪያ

ብቁ ያለሆኑና በዚህ ፈንድ ሊሸፈኑ የማይችሉ ወጪዎች

የዚህ ዓይነት ወጪዎች በእሴት ሰንሰለት ፈንድ ሊሰተናገዱ ስለማችሉ አመልካቹ በራሱ የፋይናንስ ምንጭ የሚሸፍናቸው ይሆናል፡፡ እነዚህ ወጪዎች የሚከተሉትን ሊያካትቱ ይችላሉ፡፡

- የድርጅቱ የዕለት ከዕለት ወጪዎች (የጉለበት፤ የትራንስፖርት/መኪና፤ሞተር ነዳጅ፤የመብረትና ዉሃ ፍጆታ፤ አላቂ ዕቃዎች ግዢ) እነዚህ ወጪዎች በሥራ ማንቀሳቀሻ በሚገኝ ብድር የሚሸፈኑ ናቸው፡፡
- ከተፈቀደው የድጋፍ ፈንድ በቀጥታ ተዛማጅነት የሌላቸው ወጪዎች፡ በውል ስምምነት ላይ ያልተካተቱ ተግባራት ወይም ከፕሮጀክቱ ጋር የማይገናኝ የስልጠና ወጪ

- ከፈተኛ ካፒታል ወጪ የሚጠይቁ መሣሪያዎች እንደ ትልቅ የመስክ ማሽነሪዎች፤ የግንባታ መሣሪያዎች፤ ተሽከርካሪዎች፤ ሰፊ የማቀነባበሪያ የማከማቻ መሣሪያዎች፤ የግንባታ ሥራዎች (ህንፃ፤ ድለድይና መነገድ፡ የመሬት ግዢ፤ ከህግ ጋር የተያያዙ ወጪዎች
- የውል ስምምነት ከመፈረሙ በፊት የወጡ ወጪዎች ለመሸፈን፤ የዕዳ መካካሻ፤ አስቀድሞ በሌላ የፋይናንሰ ምንጭ የተሸፈኑትን የማተካካት
- የምንግስትን የዕለተ ከዕለት አሰተዳዳራዊ ወጪዎች
- በፋይናንስ ተቋማት በመሳተፍ አክሲዮን መግዛት
- የምግብና የሆቴል ወጪዎች፤ ስበሰባዎችን ለመሳተፍ የሚከፈል ወጪ ወይም ስጦታ
- ከፕሮጅከቱ ጋር ባልተዛመደ ሁኔታ ለደረሰ ጉዳት ማካካሻ የካሳ ክፍያ በአደራዳሪዎች፤ በሰምምነት ወይም በሌሎች ሁኔታዎች ቢወሰንም

3.8 ፈርጀ ብዙ ጉዳች፤ ሥርዓተ ፆታና አካባቢ ጥበቃ

ፈርጀ ብዙ ጉዮች በልማት ተገባራት ላይ ተጽዕኖ ሰለሚያሰድሩ ልዩ የፖሊሲ አቅጣጫ ስለሚያስፈልጋቸው በዓለም አቀፍ ደረጃ አገሮች በእነዚህ ፖሊሲዎች ላይ አጠቃላይ ስምምነት ደርሰዋል፡፡ የጾታ እኩልነትና የአካባቢ ጥበቃ በፕሮጀክት እቅድና ትግበራ ወቅት ትልቅ ተኩረት ከሚሹ ጉዳች በወሳኝነት የሚጠቀሱ ናቸው፡፡

<u>ሥርዓተ-ጾታ</u>

የእሴት ሰንሰለት ፈንድ በዋነኛነት ከያዛቸው ግቦች መካከል በሴቶችና ወንዶችን መካከል እኩል የሆነ መብት፤ የስራ እድልና ግዴታ እንዲኖር ያበረታታል፡፡ ሴቶች በኢትዮጵያ በሰፊው በግብርና ዘርፍ ተሰማረተው እንደመገኘታቸው መጠን በዚህ የፈይናንስ ድጋፍ ዋነኛ ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይፈለጋል፡፡ ስለሆነም፤-

- ፕሮጀክቱን ከሚተገብሩት የሴቶች አደረጃጀት፤ ማህበራት ወይም ጥቃቅን ተቋማት ከያዟቸው አባለት መካከል ቢያነስ የሴቶች ድርሻ 30% እንደሚሆኑ
- በአግሮ ቢግ ፈንድ በመወሰን ረገድ ሲቶች ቢያንስ 40% ሚና እንዲኖራቸው
- በሚቀረጸው የድርጊት መርሃ-ግብር የሥርዓተ-ፆታ ጉዳይ በዋነኛነት መከተት ያለበት ሲሆን ለአብነት ያህልም የሴቶች የሥራ ጫና፤ የሃብት ባለቤትነት፤ በአመራረር ጥብብ ስልጠናና የሴቶች የመደራድር ሃይል ማሳደግ ወዘተ… የመሳሰሉት   ግምት ውስጥ መግበት ይኖርባቸዋል፡፡
- የሴቶች የሥራ ፈጠራ ለማበረታታት ሲባል የአቅም ግንባታ ተኮር የሆነ ስራዎች የሚከናወኑ ሲሆን የሴቶች አደረጃጀት የእሴት ሰንሰለት ፈንድን ለዚሁ ተግበር እንዲያመለክቱ ይጠበቃል፡፡
- ሴቶችና ተጠቃሚ ያልሆኑ የህብረተሰብ ክፈሎች በዚህ የድጋፍ ፈንድ ተጠቃሚ ለመሆን የፕሮጀክት ሃሳብ እንዲያቀርቡ የሚደገፉ ሲሆን ፕሮጀክቱም በኢኮኖሚና ማህበራዊ ጉዳች ላይ ዘላቂነት ያለው የመልካም አስተዳደር፤ የፋይናንስ አቅም፤ የስራ እድል፤ ገበያ ተኮርና ትርፋማ ታሳቢ ያደረገ መሆን አለበት፡፡

<u>የአካባቢ እንክብካቤ</u>

የእሴት ሰንሰለትን ፕሮጀክት ሲተገብር የተፈጥሮ ሃብትንና የአካባቢ ንብረት ከሚያዛባና ከሚጎዳ ጉዳይ ነፃ መሆኑን ማረጋገጥ ይጠይቃል፡፡ የሚቀርቡትን የፕሮጀክት ሃሳቦች ሲመረጡ በተፈጥሮ ሀብትና በህዝብ ላይ ጉዳት አለማደርሰ የሚለውን መርህ የተከተለ መሆን አለበት፡፡ ይህም በማህበረሰቡና በስራው ላይ በሚሰማረው ግለሰብ ዘንድ ሊያደርስ የሚችለውን ችግር ማስወገድ ወይም መቀነስ ያስችላል፡፡ የሚቀርበውን የፕሮጀክት ሃሰብ የሚመረምሩ አካለት ፊርጀ ብዙ ጉዳችን የሚከታተሉበት ዝርዝር አባሪ 4 ከዚህ ማኑዋል ጋር ተያይዟል፡፡

4. ተቋማዊ አወቃቀር

4.1 የትግበራ ስልት

በወረዳ ደረጃ ከእሴት ሰንሰለት ጋር በተያያዘ እጥሮቶችን በመለየትና እጥረቶችን ለማስወገድ የሚቀረጹ የመፍትሄ መርሃ-ግብሮችን በመንደፍ ሂደት የመሪ ሚና ይኖረዋል፡፡ የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ተገባራዊ የሚሆነው በውል ለተለዩ ጉዳች ላይ ብቻ ነው፡፡

4.2 የፕሮጀክት አሰተዳደር

በሀገር አቀፍ ደረጃ የኢፌዲሪ ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴርና የፊንላንድ የውጭ ጉዳይ ሚ/ር በመንግስታት መካከል የተፈራረሙ ሲሆን በአጠቃለይ በፕሮገራሙ ላይ ስልጣን አላቸው፡፡

4.2.1 በክልል ደረጃ

የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰት ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በክልል ደረጃ የአግሮቢግ ፕሮገራም የፈተፈራረመ ሲሆን በክልል ደረጃ የመምራት ሃላፊነት አለው፡፡

የአግሮ ቢግ የሥራ አመራር ቦርድ

የሥራ አመራር ቦርዱ ፕሮገራሙን በተመለከተ ስትራቴጂካዊ የመጨረሻ ውሳኔዎችን የመወሰን፣ ከፍተኛውን ውሳኔ የሚሰጥ አካል ነው፡፡ ቦርዱ በአመት ከ1-2 ጊዜ ይሰበሰባል፡፡ የቦርዱ አባለትም ገ/ኢ/ል/ሚ/ር፣ ከገ/ኢ/ል/ ቢሮ፣ ከግብርና ቢሮ፣ ከግድና ትራንስፖርት ቢሮ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ፣ አ/ብ/ቁ/ተ/፣ የግል ተቋማት ተወካይ እና ከፊንላንድ መንግስት ውጭ ጉዳይ ሚ/ር (ኢምባሲ) በተወከሉ ከፍተኛ ባለስልጣናት የሚመራ ነው፡፡

የአግሮቢግ ክልላዊ የቴክኒክ ኮሚቴ

ኮሚቴው በየወሩ የሚሰበሰብ ሲሆን ፕሮገራሙ በአገባቡ መተግበሩን፤ ውጤት መገኘቱንና የፕሮገራሙ ገንዘብ በብቃትና ውጤታማ በሆነ መልኩ መዋሉን ያረጋግጣል፡፡ ለፕሮገራሙም የቴክኒክና የሙያ ድጋፍ ይሰጣል፡፡ የኮሚቴው አባለታም የገ/ኢ/ል/ቢሮ ም/ሃላፊ ሰበሳቢ ሲሆን ግብርና ቢሮ፤ ንግድና ትራነስፖርት ቢሮ፤ እንዱስትሪና ከተማ ልማት፤ የህበረት ሥራ ማስፋፊያ ኤጀንሲ፤ የአማራ ነጋዴ ሴቶች ማህበር፤ የአማራ ንግድ ምክር ቤትና ዘርፍ ማህበራት፤ ቴክኒክና ሙያ ቢሮ፤ አ/ብ/ቁ/ተ እና አግሮ ቢግ (ፀሃፊ) ሆኖ የተዋቀረ ነው፡፡

የፈንድ ሴክረታሪያት

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ በክልል ደረጃ የማሰተዳደሩ ሃላፊነት የክልሉ ገ/ኢ/ል/ቢሮ ሲሆን ቢሮው የፈንዱን የዕለተ ከዕለት ተገባር ለማከናወን ለአግሮ ቢግ ፕሮገራም ድጋፍ ዩኒት ውክልና ይሰጣል፡፡ ዩኒቱም የፕሮገራሙ ጸሃፊ ሆኖ የሚያገለግል ሲሆን በገ/ኢ/ል/ ቢሮ በሚሰየም የፕሮገራም ዳይሬክተርና በውጭ አለምአቀፍ ቴክኒክ አማካሪ ቡድን መሪ ይመራል፡፡

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድን ለመጠቀም በተመለከተ ማንኛውም ጉዳይ ለፈንዱ ሴከክረታሪያት መላክ የሚቻል ሲሆን ጉዳዩ ለሚመለከተው የክልል ወይም ወረዳ ኮሚቴ እንዲመለከተው ሊመራው ይችላል፡፡

4.2.2. በወረዳ ደረጃ

የአግሮቢግ ፕሮገራም በሚተገበርባቸው ወረዳዎች የተለያዩ ኮሚቴዎች ይዋቀራሉ፡፡

የወረዳ ስቲሪንግ ኮሚቴ

ስቲሪንግ ኮሚቴው በወረዳ አስተዳዳሪ የሚመራ ሆኖ በየሩብ ዓመቱ የሚሰበሰብ ሲሆን በመሃል አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም እደሁኔታው ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፡፡ የኮሚቴው አባላትም የገ/ፐ/ጽ/ቤት ሃላፊ፤ የግብርና ጽ/ቤት ሃላፊ፤ የንግድና ትራንስፖርት ጽ/ቤት ሃላፊ፤ የገበሬዎች ማህበራት ዩኔዮን

ሃላፊ፤ በአካባቢው የሚገኙ መንግሰታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች (መያድ) እና ሁለት የግል ዘርፍ ተወካዮች ይሆናሉ፡፡

ኮሚቴው የፕሮገራሙን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድ፤ በጀትና የክንውን ሪፖርት ያጸድቃል ይመረምራል፤ ፈርጀ ብዙ ሲክተሮችን ያስተባብራል፡፡ በወረዳ ቴክኒክ ኮሚቴ ታይቶ የሚመጣለትን የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ የፕሮጀክት ሃሳብ ተቀበሎ ያጸድቃል፡፡ ፈንዱን ለመጠቀም የሚቀርቡ የፕሮጀክት ሃሳቦች ጥሪ በምን መልኩ መተላለፍ እንዳለበት ይወስናል፡፡ በክልል ደረጃ ውሳኔ የሚሹትን ጉዳዮች አይቶ ያስተላለፋል፡፡

የወረዳ ቴክኒክ ኮሚቴ

ይህ ኮሚቴ ለወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ ሙያዊ ምክር የሚሰጥ ሲሆን በየወሩ እተሰበሰበ የሚቀርቡትን የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ የፕሮጀክተ ሃሳቦችን እየገመገመና የራሱን ምክረ-ሃሰብ አካቶ ለወረዳው ሰቲሪንግ ኮሚቴ ያቀርባል፡፡ ኮሚቴው በገ/ፕ/ጽ/ቤት ሃላፊ ሰብሳቢነት የሚመራ ሆኖ አባላቱም የገ/ፕ/ጽ/ቤት ሙያተኛ፤ የግብርና ጽ/ቤት ተወካይ፤ የንግድና ትራንስፖርት ጽ/ቤት ተወካይ፤ የገበሬዎች ማህበራት ዩኒዬን ተወካይ፤ በአካባቢው የሚገኙ መንግስተታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ተወካይ፤ የግል ዘርፍ ተወካዮች፤ የአግሮ ቢግ የወረዳ አስተባበሪና የገ/ፕ/ጽ/ቤት የፋይናንስ ኦፊስር በኮሚቴው ይሳተፋሉ፡፡ እንደአስፈላጊነቱ የዞን ገ/ኢ/ል/ በኮሚቴው ሊገኝ ይችላል፡፡

የወረዳ እሴት ሰንሰለት ፈንድ ባለድርሻ አካላት

በእያንዳንዱ ምርት የተቋቋመው የወረዳ እሴት ሰንሰለት ፈንድ ባለድርሻ አካላት በየሩብ ዓመቱ የሚሰበሰብ ሲሆን የግብርና ጽ/ቤት ሰበሳቢነትና በአግሮቢግ ወረዳ አስተባበሪ በመታገዝ ይመራል፡፡ ተሰብሳቢዎች በሚገናኙበት ጊዜ በእሴት ሰንሰለት ማበልጸግ ባሉ ችግሮችና እጥረቶችን ለመቅረፍ በሚወሰዱ የመፍትሄ ሃሳቦች ላይ ይወያያል፤ ሊያከናውኑ ያሰቡትንም የድርጊት መርሃ-ግብር ያዘጋጃሉ፡፡

የወረዳ ፈንድ ሴክረታሪ

የአግሮቢግ ወረዳ አስተባባሪ የእሴት ሰንሰለት ፈንድ የፕሮጀክት ሃሳብ ሊያቀርቡ የሚችሉትን አካላት ለመጋበዝ የሚደረግ ጥሪን የስተባብራል ያመቻቻል፡፡ አስተባባሪው የፕሮጀክት ሃሳብ የሚየቀርቡትን አመልካቾች ከወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴ ጋር በመሆን የፕሮጀክት ሃሳቡ እንዴት መጻፍ እዳለበት እገዛ ያደርጋሉ፡፡ ከዚህ በተጨማሪ የወረዳው አግሮቢግ አስተባባሪ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፡፡

- ከወረዳ ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን የፕሮጀክት ሃሳብ አቀራረብና የአፈቃቀድ ሂደት ያስረዳል ያሳያል፤
- የተዘጋጀውን የድጋፍ ፈንድ በማስተዋወቅ ረገድ የወረዳውን ኮሚቴ ያግዛል ለምሳሌ ሥለ ፕሮጅከት ተሳብ አቀራረብ ለሚመለከታቸው አካላት ግንዛቤ መፈጠር
- የፕሮጅክት ሃሳበ ያቀረቡ አካላትና የፕሮጅክት ሃሳቦችን መረጃ ይይዛል
- ሊቀርቡ የሚችሉ የፕሮጀክት ሃሰቦችን ያሰረዳል የመስክ ጉብኝት የመቻቻል
- ለአመልካቾች የኮሚቴውን ውሳኔ ያሳውቃል፤ ስለእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ የሚያስፈልጉ ቅደመ ሁኔታዎችና ስለዋናው የፕሮጀክት ሃሳብ አቀራረብ ስለጠና ይሰጣል
- የቀረቡ የፕሮጀክት ሃሳቦች በሙያተኝ እንዲገመገሙ ያደረጋል
- ተቀባይነት ያገኙ የፕሮጀክት ሃሰቦችን የሚያውቁበትን ሁኔታ ያመቻቻል
- ከተመረጡ አመልካቾች ጋር ውል እንዲፈረም ያስተባብራል፤ በውሉ መሰረት ክፍያ መፈፀሙን ይከታተላል፤
- የፕሮጀክት ክትትልና ምዘና እንዲካሄድ ያደርጋል

5. የፕሮጀክት ሃሳብ አቀራረብ ሂደት

አምለካቾች የፕሮጀክት ሃሳባቸውን በሚያቀርቡት ወቅት በሚያገኙት ገንዝብ በመጠቀም እንዴት እንደሚተገብሩት ዝርዝር የድርጊት መርሃ-ግብር ማያያዝ አለባቸው፡፡ አመልካቾች ሁለት ቅደም ተከተሎችን መከተል ይኖርባቸዋል፡፡ በመጀመሪያ አጠር ባለመልኩ የፕሮጀክቱን ንድፈ-ሀሳብ ማቀረብ የሚጠበቅባቸው ሲሆን ጽንሰ-ሃሰቡ በገምጋሚው አካል ተቀባይነት ያለው መሆኑን ሲገጽላቸው ወደ ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ ዝግጅት የሚገቡበት ይሆናል፡፡ ይህ አሰራር ለማዘጋጀት የሚወስደውን ረጅም ጊዜና ወጪ ለመቀነስ ያግዛል ተብሎ ታስቦ ሲሆን የፕሮጀክት ሃሳቡም በጥራት እንዲቀርብ ሚና ይኖረዋል፡፡

ቋንቋ

የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳቡም ሆነ ሙሉ ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ በአማርኛ ወይም በእንግሊዘኛ ሊቀርብ ይችላል፡፡ የአግሮቢግ ሴክረታሪያት ጽ/ቤት ከእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ጋር የተያያዙ ሁሉንም መረጃዎች በአማርኛ እንዲዘጋጁ ያደርጋል፡፡ ሁሉም የአማርኛ የፕሮጀክት ሃሳቦችና የኮሚቴ ስበሰባ ቃለ-ጉበኤዎቸ ለመረጃ ሲባል ወደ እንግሊዘኛ የመለሳሉ፡፡

5.1 የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳባ አቀራረብ ግንዛቤ መፍጠርና እንዲቀርብ ጥሪ ማስተላለፍ

በወረዳው የእሴት ሰንሰለት ድርጊት መርሃ ግብር የሚጣጣም ብቁ የሆኑ ማንኛውም አመልካቾች የፕሮጀክት ሃሳብ ሊያቀረቡ ይችላሉ፡፡

ሂደቱም፤-

> ለማህበረሰቡ ስለፕሮጀክት ንደፈ ሃሳባ አቀራረብ ግንዛቤ መፍጠና ጥሪ ማካሄድ፡ የእሴት ሰንሰለትን ለማሻሻል የቀረበ የፋይናንሰ ምንጭ መኖሩን የገንዛቤ ፈጠራ መካሄድ ይኖርበታል፡፡ ዝርዝር የሆነ የገንዛቤ መፍጠሪያ ድርጊት መርሃ-ግብር በወረዳ የቴክኒክ ኮሚቴና ባለድረሻ አካላት የሚዘጋጅ ይሆናል፡፡ የግንዛቤ ፈጠራው በሚመለከተው የወረዳ ጽ/ቤትና በአግሮቢግ ወረዳ አስተባባሪ የሚከናወን ሲሆን በዓመት አንድ ጊዜ ወይም እንደሁኔታው በተደጋጋሚ የሚዘጋጅ ይሆናል፡፡

አግሮ ቢግ የፕሮጀክተ ንድፈ ሃሳቦችን በየትኛውም ጊዜ (የጊዜ ገደብ ሳይኖረው) ይቀበላል፡፡ ለዚህም የሚያግዙ መረጃዎች እንደ አጭር ስለፕሮጀክት ሃሳብ አቀራብ ጥሪ እንዴት እንደሚተላለፍ የሚያመላክቱና ወጥ የሆነ የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳብ ማቅረቢያ ቅጽ (አባሪ 1) በበቂ ሁኔታ ተባዝቶ ለሥራ ዝግጁ ሆኖ መቀመጥ አለበት፡፡

የአግሮቢግ የወረዳ አስተባባሪ ከወረዳ ቴክኒክ ኮሚቴ ጋር በመሆን ለእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ የፕሮጀክት ሃሳብ ጥሪን ያስተላልፋሉ፤ እንደ መረጃ ምንጭ ሆነው ያገለግላሉ፡ የፕሮጀክት ንድፈ ሃሰቦች እንዴት እንደሚጻፉ ያስረዳሉ፡፡ አስተባባሪው ማመልከቻዎችን ይቀበላል፡ እንዲጸድቁም ለቴክኒክ ኮሚቴው ያቀርባል፡፡

5.2 የቀረበን የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ መመርመርና ማጽደቅ

የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ ማመለከቻ ቅጽ አባሪ 1 ወጥ ሆኖ የተዘጋጀ ሲሆን አመለካቾች ፍለጎታቸውን የሚገልጹበትና ለገምጋሚዎች የሚረዳ መሰረታዊ መረጃዎችን የሚሰጥ ነው፡፡

አመልከቾች የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳባቸውን በቀጥታ ለወረደው አግሮቢግ አስተባባሪ መላክ አለበቸው፡፡ አስተባባሪውም የቀረቡለትን ማመልከቻዎች ሁሉ መዝገቦ በመያዝ ለወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴ የተሻሉትን ለመለየት ያቀርባል፡፡ የቴክኒክ ኮሚቴ አባለት ወይም ኮሚቴው በሚሰይመው ቡድን የተሸሉትን ንድፈ-ሃሳቦች ለዚህ ተግባር በተዘጋጀው መገመገሚያ ወይም መለያ ቅጽ (አባሪ 2) በመጠቀም ይመረጣሉ፡፡ ለዚህም እንዲረዳቸው ከታች በተመለከቱት የማወዳደሪያ መስፈርቶች መጠቀም ይኖርባቸዋል፡፡

- **የእሴት ሰንሰለት (ጥያቄ ቁጥር 7)** የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳብ በተመረጠው የእሴት ሰንሰለት ጋር ያተኮረ መሆኑና በአመልካቹ የተለየውን የምርቱን ችግር ወይም እጥረት ከመቅረፍ አንፃር ያለው ፋይዳ

- **የንግድ ልማት እቅድ (ጥያቄ ቁጥር 8)** እጥረቱን ለመቅረፍ ምን አዳዲስ አሰራሮችን ይዟል፤ በፕሮጀክቱ ትግበራ አማካኝነት አሁን ያለውን ችግር እንዴት እንደሚያስወግድና መጨረሻ የሚገኘው መልክም ውጤት ምን እንደሆነ የሚያሳምን

- **የሚያመጣው አወንታዊ ተጽዕኖ (ጥያቄ ቁጥር 11)** ሊለካ የሚችል ውጤት ስለመኖሩ፤ ተጠቃሚው ማን እንደሆነ፤ የሚገኘው አወንታዊ ተፅዕኖ ዘላቂነትን ያለውና ሁሉንም ባለድርሻ አካላት ተጠቃሚ ከማድረግ አንጻር

- **የአመልካቹ የመፈፀም ብቃት (ጥያቄ ቁጥር 10)** የቴክኒክ ችሎታ፡ አስተዳዳራዊ ብቃቱ፤ የፋይናንስ አቅም፤ የያዛቸው ስራተኞች የሥራ ልምድና ብቃት በመጠቀም ፕሮጀክቱን በአካባቡ በመተግበራቸውና ግብን ከማሳካት አንፃር የሚመዘን ይሆናል፡፡

አመልካቾችን ማወዳደርና መምረጥ

እያንዳንዱ የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ በተመሳሳይ ጊዜ በሁለት ሙያተኞች ለየብቻ ነጥብ ይሰጣል፡፡ ከዚህ በታች በተመለከተው የመልመያ መስፈርት መሰረት ደረጃ የሰጣሉ፡፡

መስፈርት	የተሰጠው ክብደ ት /ሀ/	በገምጋሚው የተሰጠ ወጤት (ከ10) /ለ/	ውጤት /ሐ = ሀ X ለ/
ከእሴትሰንሰለት አንፃር	30%	8	2.4
የንግድ ልማት ዕቅድ	30%	8	2.4
ከሚያስከትለው አወንታዊ ተጽዕኖ	20%	7	1.4
የተወዳዳሪው ብቃት	20%	5	1.0
ድምር	**100%**		**7.2**

አመልካቾችን በመስፈርቱ አወዳድሮ ከመለይት በፊት የቴክኒክ ኮሚቴው የመስክ ጉብኝት ሊያደረግ ይችላል፡፡ የጉብኝቱም ዓላማ ገምጋሚዎች አመልካቾችን ከዚህ በፊት የማያዉቋቸው ከሆነና በፕሮጀክት ንድፈ-ሃሳብ የቀረበው መረጃ ለማመሳከርና የመፈጸም ብቃታቸውን ለመፈተሽ ያገለግላል፡፡

ብቁ ተወዳዳሪን ለይቶ ማጽደቅ

የእያንዳንዱ ገምጋሚ አማካኝ ውጤት በየፕሮጀክት ንደፈ-ሃሳቡ ከተሰጠ በኋላ የሁለቱ ገምጋሚዎች ነጥብ ተደምሮ አማካኝ ውጤት ይደረሳል፡፡ በውጤቱ መሰረት የወረዳው የቴክኒክ ከሚቴ ለስትሪንግ ኮሚቴ ምክረ-ሃሳብ ያቀርባል፡፡ ስትሪንግ ኮሚቴው ከ7 ነጥብ በላይ ያገኙትን ተስማምቶ ሊያጸድቀው ይችላል ካልሆነም ሌላ ውሳኔ ሊያሳርፍ ይችላል፡፡

5.3 የፕሮጀክት ሃሰብ አዘገጃጀት

በእሴት ሰንሰለት ላይ የሚውለው መዋለ ነዋይ የሚጠበቀውን ውጤት ለማግኘት የመጨረሻውን የፕሮጀክት ሃሰብ ተቀብሎ ለማስተናገድ እንዲቻል በተቻለ መጠን ጥሩ የፕሮጀክት ሃሳብ እንዲቀርብ አመልካቾች ከፍተኛ እገዛ ይሻሉ፡፡

ለአመልካቾች የፕሮጀክት ሃሳብ አፃፃፍ ስልጠና መስጠት

የፕሮጀክቱ ንድፈ-ሃሰብ ተቀባይነት እንዳገኘ አመልካቾች ስለዋናው ፕሮጀክት ሃሰብ አቀራረብ ከ1-2 ቀናት የሚቆይ ስልጠና ለመስጠት በአግሮቢግ ወረዳ አስተባባሪ አማካኝነት ጥሪ የተላለፋል። ሥልጠናው ከሚያካትታቸው ርዕሶች መካከል መሰረታዊ የእሴት ሰንሰለት ፈንድ ግቦች፤ የተፈቀዱና የተከለከሉ የወጪ ርዕሶች፤ ስለ ፕሮጀክት ሃሳብ አዘገጃጀት መመሪያ (የፕሮጀክቱ አወቃቀር፤ የፕሮጀክት አፈቃቀድ ሂደት፤ የውል ሰነድ፤ የክፍያ አጠያየቅ፤ ግዢ፤ ሪፖርት አቀራረብ፤ ክትትልና ምዘና፤ ኦዲት ስለማስደረግና አግበብነት በሌላቸው ተግባራት ምክንያት ሊከሰቱ ስለሚችሉ ጉዳቶችን ያጠቃልላል። ይህ ስልጠና ስለእሴት ሰንሰለት የጋራ ግንዛቤ ይፈጥራል። ጥራት ያለው የፕሮጀክት ሃሳብ እንዲቀርብ እገዛ ያደርጋል፤ ትግበራውንም ያሳልጣል።

ለፕሮጀክት ሃሰብ ዝግጅት የሚደረግ ሙያዊ እገዛ

ከስልጠና በኋላ አመልካቹ የፕሮጀክት ሃሰብና የስራ እቅድ ለማዘጋጀት በቂ አይደለሁም በሎ ካሰበ ወይም ከተጠራጠረ የወረዳው የቴክኒክ ኮሚቴ ሙያዊ እገዛ እንዲያደርግለት በስልጠና ወቅት ሊጠይቅ ይችላል። የወረዳ ቴክኒክ ኮሚቴ በስልጠና ወቅት ድጋፍ የሚሹትን መለየት ይጠበቅበታል።

ዝርዝር ፕሮጀክት ሃሳብ ለማቅረብ የሚደረግ ዝግጅት

አመልካቾቾች በተዘጋጀው የፕሮጀክት ሃሰብ ማቅረቢያ ቅጽ (አባሪ 3) በመጠቀም ማዘጋጀትና ማቅረብ ሃላፊነት አለባቸው። የፕሮጀክት ሃሳቡን ለመፍቀድ እንዲቻል የሚከተሉትን ጉዳዮች ምላሽ መስጠት ይኖርበታል። የእሴት ሰንሰለት የተለዩ ችግሮችን ምላሽ የሚሰጥ መሆን አለበት። ሊመዘንና ሊቆጠር የሚችል ውጤት የሚያመጣ መሆን አለበት። ውጤቱ በመጨረሻ ሲመዘን በተጠቃሚዎች ዘንድ ተጨባጭ ለውጥ የሚያሳይ መሆን አለበትና። አባሪ 4 የተመለከቱትን ፈርጀ ብዙ ሁኔታዎችን በአጋባቡ መመለስ ይጠበቅበታል፡ አመልካቾች የተሟላ የፕሮጅከት ሃሳባቸውን ለአግሮቢግ አሰተባባሪ ማቅረብ ያለባቸው ሲሆን አሰተባባሪውም መዝግቦ ለወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴው ያቀርባል።

5.4 ማጽደቅና አመልካቹ ውል እንዲወስድ ማሳወቅ

የፕሮጀክት ሃሳቡ እንደደረሰ የቴክኒክ ኮሚቴው የተወሰኑ አባለቱን የፕሮጅክት ሃሰቡን እንዲመረምሩ ሊመድብ ይችላል፤ አስፈላጊ ከሆነም የውጭ አማካሪዎችን ሊጠቀም ይችላል፤ ለውጭ አማካሪዎች የሚፈፀም ክፍያም በጀት ይያዛል።

የፕሮጀክቱን ብቃት መፈተሽ

እያንዳንዱ የፐሮጀክት ሃሳብ በ3 ሙያተኞች በተናጠል በተመሳሳይ ጊዜ ወጥ በሆነ መስፈርት ይታያሉ፡፡ በጨረሻም የ3ቱ ውጤት በአማካኝ ተሰልቶ **በአባሪ 5** ቅጽ ተጠቃሎ ደረጃ ይሰጣቸዋል፡፡

የማወዳደሪያ መስፈርቶች የሚከተሉት የሆናሉ

1) <u>የእሴት ሰንሰለት ፕሮጀክት ሃሳብ</u> /**ጥያቄ ቀጥር** 7/ ንድፈ-ሃሳቡ በተመረጠው የእሴት ሰንሰለት ጋር ያተኮረ መሆኑና በአመልካቹ የተለየውን የምርቱን ችግር ወይም እጠረት ከመቅረፍ አንፃር ያለው ፋይዳ
2) <u>የንግድ ልማት እቅድ</u> (**ጥያቄ ቁጥር** 8) እጥረቱን ለመቅረፍ ምን አደዳዲስ አሰራሮችን ይዟል፤ በፕሮጀክቱ ትግበራ አማካኝነት አሁን ያለውን ችግር እንዴት እንደሚያስወግድ መጨረሻ የሚገኘው መልክም ውጤት ምን እንደሆነ የሚያሳምን
3) <u>የትግበራ ስልቱ</u> /**ጥያቄ ቁጥር** 9/ እቅዱን ተመጣጣኝ በሆነ ገንዘበና ሊጨበጥ የሚችል ውጤት በተቀመጠለት የጊዜ ገደብ ማሳካቱ
4) <u>የአመልካቹ የመፈፀም ብቃት</u> (**ጥያቄ ቁጥር** 10) የቴክኒክ ችሎታ፡ አስተዳዳራዊ ብቃቱ፤ የፋይናንስ አቅም፤ የያዛቸው ስራተኞች የሥራ ልምድና ብቃት በመጠቀም ፕሮጀክቱን በአጋባቡ በመተግበራቸውና ግብን ከማሰካት አንፃር የሚመዘን ይሆናል፡፡
5) <u>ከሚጠበቁት ተጨማሪ ጥቅሞች አንፃር</u> / **ጥያቄ ቁጥር** 11/ ከፕሮጀክቱ የሚጠበቁ ጥቅሞች በውል ተለይቶ መግለጽ አለበት፡፡ ከትግበራው ከወጣው ወጪ አንፃር
6) <u>ከታላሚ ተጠቃሚዎች አንጻር</u> /**ጥያቄ ቁጥር** 12/ የእሴት ሰንሰለት ተዋንያን ከፕሮጀክቱ ተጠቃሚ መሆን አለባቸው፤ በተለይ ሴቶችና ወደጎን የተተዉ ድሃ ገበሬዎች ወይም አንስተኛ በለይዞታዎች ቅድሚያ ስለማገኘታቸው
7) <u>ከበጀት አንፃር</u> /**ጥያቄ ቁጥር** 13/ የቀረበው የማስፈጸሚያ በጀት ያልተጋነነና በመረጃ የተደገፈ የወጪ ግምት ሆኖ፤ በተለያዩ ርእሶች የተጠየቀው በጀቱ ከሥራው ጋር እና ከሚጠበቀው ውጤት አንፃር የተጣጣመ መሆን አለበት፡፡
8) <u>ከመቀናጀ በጀት አንጻር</u> /**ጥያቄ ቁጥር** 14/ አመልካቹ የፕሮጀክቱን ምን ያህል ድርሻ በራሱ ገንዝበ (በጥሬ ገንዘብ) ለመሸፈን ይችላል ወይም ፍላጎተ አለው፡፡
9) <u>ሊሳኩ የሚችሉ አመላካቾች አንፃር</u> /**ጥያቄ ቁፅር** 15/ የሚጠበቁ ውጤቶች ሊለኩ ሊደረስባቸው የሚችሉ ሆነው ወደ ትግበራ ሲገባ እንዴት የእሴት ሰንሰለትን እንደሚያዳብርና ተጠቃሚዎች እነማን እንደሆኑ የሚገኘው አወንታዊ ተፅዕኖ ዘላቂነት ያለውና አንስተኛ በለይዞታዎችን የጠቅም ስለመሆኑ፤
10) <u>ፈርጀ ብዙ ሁኔታዎች</u>- ሥርዓተ-ፆታ /**ከመከታታያ ቅፅ** 1- 4/ ፕሮጀክቱ ሲያቅድ የሴቶችንና የወንዶችን ተሳፎ በደንብ ግምት ውስጥ ያሰገባና ሥረዓተ-ፆታን እንደዋነኛ ስራ ብቅዱ ውስጥ ያካተተ ስለመሆኑ

11) <u>ፈርጀ ብዙ ሁኔታዎች-</u> የአካባቢ እንክብካቤ / **ከመከታታያ ቅፅ 5-8/** የፕሮጀክተ ሃሳቡ ሲቀርብ የአካባቢ ደኅንነት በደንብ ግምት ውስጥ ገብቶ የተዘጋጀ መሆን ይጠበቅበታል። አስፈላጊ ከሆነም ተፅዕኖ ካለውም ችግሩን ለመቀነስ ያስቀመጠው መፍትሄ በፕሮጀክት ሃሰቡ መታየት ይኖርበታል።

የመስክ ግምገማ

አስፈላጊ ሲሆን የገምጋሚው ቡድን በፕሮጀክት ሃሳቡ የተካተቱ መረጃዎችን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ የመስክ ምልከታ ሊያካሂድ ይችላል። ለዚህም የፕሮጀክት ታላሚዎችን ወይም አመልካቾችን ቃለ-መጠይቅ ሊያደርግ ይችላል። ለምሳሌ ሥርዓተ-ፆታን በዝርዝር መመልከት።

ፈርጀ ብዙ ጉዳደችን መገምገም

ገምጋሚው ቡድን የሥርዓተ-ፆታና የአካባቢ ደህንነት ጉዳይ በፕሮጀክት ሃሰቡና በእቅድ ዝግጅት ወቅት በበቂ ሁኔታ መካተቱን ማረጋገጥ አለበት። አሰፈላጊ ከሆነም ተጨማሪ መወሰድ ያለባቸዉን እርመጃዎች መከለስም ካለበት በምክረ ሃሰቡ መካተት ይኖርበታል።

ማደማደሚያና ምክረ ሃሳቦች

በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ የፋይናንስ ምንጭ የሚከናወን እንቨስትመንት በተቻለ መጠን በርካታ ቁጥር ላለው አርሶ አደር ጥቅም የሚያስገኝ መሆኑንና ፕሮጀክቱም የፋይናንሰ አዋጭነቱ መረጋገጥ አለበት። የገምጋሚው ቡድን የፕሮጀክት ሃሳቡን በቴክኒክ ብቃቱና በሌሎች መመልመያ መስፈርት መመዘን ያለበት ሲሆን አስፈላጊ ከሆነም የሚሰጠው አስተያት የትግበራውን ስልት ወይም በጀቱን እስከመቀይር ድረስ ሊሆን ይገባል።

በመጨረሻም ገምጋሚው ቡድን የጠረጴዛና የመስክ ግመገማውን ካካሄደ በኋላ ለወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴ ማደማደሚያና የክረ ሃሳቦች ያቀርባል።

- **አጠቃላይ ማደማደሚያ**፡ በቀረበው የፕሮጀክት ሃሰብ ላይ በኢኮኖሚ፤ በማህበራዊና በቴክኒክ ዙረያ ያለውን ድርሻ ግልፅና አጥር ያለ አስተያየት

- **ምክረ ሃሳብ፡** የቀረበው ፕሮጀክት ሃሰብ የቴክኒክ ኮሚቴው እንዲያጸድቀው ወደም ወደ አመለካቹ ተመልሶ ተከልሶ እንዲቀረብ ወይም ብቁ ባለመሆኑ ውድቅ መሆን እንዳለበት እንደሚያመላክተ ይጠበቃል።

በአብቁተ የሚደረግ የፕሮጀክት ሃሳብ ግምገማ

የአብቁተ ቅ/ጽ/ቤት ተወካይ በወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴ አባል ሆኖ ይሳተፋል፤ በሚቅረበው የሥራ እቅድ ላይ ሙያዊ ምክር ይሰጣል። የሚቀረበው የፕሮጅከት ሃሰብ ለብድር ብቁ ከመሆን አንጻር እገዛ

ያደርጋል፤ አብቁተ ከመጀመሪያው ጀምሮ ማሰተፉ በፕሮጀክቱ ዘላቂነት ላይ ከፍተኛ አሰተዋጽየ ይኖረዋል፡፡

በወረዳ ስትሪንግ ኮሚቴ ማጽደቅ

የእያንዳንዱ ገምጋሚ አማካኝ ውጤት በየፕሮጀክት ንደፈ-ሃሳቡ ከተሰጠ በኋላ የገምጋሚዎች ነጥብ ተደምሮ አማካኝ ውጤት ይደረሳል፡፡ በተገኘው ነጥብ መሠረት ለእያነዳነዱ የፕሮጀክት ሃሰብ የማጠቃለያ ደረጃ ይሰጣል፡፡ በተገኘው ውጤትና ደረጃ እንዲሁም በአብቁተ ግምገማ መሠረት የወረዳው የቴክኒክ ኮሚቴ አመልካቹ በራሱ ማወጣት ያለበትን የመቀናጆ በጀት 15% ጨምሮ የምክረ ሃሳብ ለስትሪንግ ኮሚቴ ያቀርባል፡፡

የወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ የቀረበለትን የውሰኔ ሃሳብ ከተመለከተ በኂላ ሰትራቴጂካዊና ቅድሚያ የሚሰጣቸውን በመለየት፤ ከቦታ ወይም ከአካባቢ ምርጫ አንፃር፤ ከሚጠበቁ ውጤቶችና ከፋይናንስ አቅም ጋር አገናዝቦ የመጨረሻ ውሳኔ ያስርፋል፡፡

የአግሮ ቢግ ስምምነትና የፕሮጀክትመፈቀድን ማሰወቅ

የወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ ውስኔ ለአግሮቢግ ፕሮገራም ድጋፍ ዩኒት ፈንድ ጽ/ቤት የመጨረሻ ግምገማ ይልካል፤ አግሮቢግም ስምምነቱን ለውረዳዉ እንደገለጸ የወረዳው ፕሮገራም አሰተባባሪ የተመረጠውን አመልካች ያሳውቃል፤ ያልተመረጡ ተወዳዳሪዎችም ሂደቱንና ውጤቱን እንዲያውቁት ያደርጋል፡፡

6. የድግፍ ፕሮጀክት ትግበራ

6.1 ሕጋዊ የውል ስምምነት

የፕሮጀክት ሃሳቡ ተቀባይነት እንዳገኘ ወደ ትግበራ ይገባል፡፡ ወደ ትግበራ ለመግበት ፕሮጀክቱ ስለሚተገበርበት ሁኔታ በተመረጠው አመልካችና በፈንዱ ስክረታሪያተ መካከል ሕጋዊ የውል ስምምነት ይፈረማል፡፡ በሁሉም ፕሮጀክቶች ወጥ የሆነ የውል ስምምነት ቅጽ (አባሪ 6) እንዲኖር ታስቦ ናሙናው ከዚህ ማኑዋል ጋር አበሪ ሆኖ ተያይዟል፡፡

የፈንዱ ሴክረታሪያት ጽ/ቤት ፕሮጀክቱን ለመተግበር እንደተመረጠው አመልካች አቅም ሁኔታ ታይቶ ከትግበራ በፊት ስልጠና ሊያዘጋጅ ይችላል፡፡ የስለጠናው ርዕስም ስለክፍያ አፈፃፀምና የግዢ ሠርዓት፤ በፋይናንስ አስተዳደርና ሂሳብ አያያዝ፤ በሪፖርት አዘገጃጀት፤ በኦዲትና በፕሮጀክት ክትትለና ምዘና ዙሪያ ይሆናል፡፡

6.2 የባንክ ሂሳብ ቁጥርና የክፍያ አፈፃፀም

ለፕሮጀክቱ ማስፈጸሚያ የሚያስፈልገው ቅድሚያ ክፍያ ከመለቀቁ በፊተ ተጠቀሚው ድርጅት ቅድሚያ በአብቁተ በፕሮጀክቱ ስም ልዩ የባንክ ሂሳብ ቁጥር መክፈት ይጠበቅበታል፡፡ ከፕሮጀክቱ ጋር የተያያዘ የሚኖር ማንኛውም የገንዘብ እንቅስቃሴ በተከፈተው የባንክ ሂሳብ ቁጥር ብቻ የሚስተናገድ ይሆናል፡፡ ከዚሁ ጋር ተያይዞ ለሂሳብ ቁጥሩ ለብቻው የተለየ የሂሳብ መዝገብ ከሌላ ጋር ሳይቀላቀል ይቋቋማል፡፡

የገንዘብ ፍላጎት ሰንጠረዥና ክፍያ አጠያየቅ

የተመረጠው ድርጅት በትግበራ ወቅት ቆይታ ጊዜ የሚያስፈልገውን የገንዘበ ፍላጎት የሚያሳይ ሰንጠረዥ ከፕሮጀክት ሃሳቡ ጋር ተካቶ መቅረብ ይኖርበታል። ተከታታይ ክፍያዎች ተጠቃሚው በጽሁፍ ጥያቄውን በማቅረብ የሚጠበቅበት ሲሆን ከዚሁ ጋር ወቅታዊ የአፈጻጸም ሪፖርትና ለክፍያው አስረጅ የሆኑ ደጋፊ ሰነዶችን አያይዞ ማቅረብ አለበት።

የመጨረሻ ክፍያ

የፕሮጀክቱ የመጨረሻ ክፍያ (የፕሮጀክቱ ጠቅላላ ወጪ 5%) የሚለቀቀው ስለፕሮጀክቱ አፈፃፀም የማጠናቀቂያ ሪፖርት ተዘጋጅቶና ለፈንዱ ሴክረታሪያት ቀርቦ፤ ከፕሮጀክቱ ጋር የተያያዘ ማንኛውም የተጠለጠሉ ጉዳዮች ሁሉ እልባት አግኝተውና የፕሮጀክቱ ፋይል ከተዘጋ በኋላ ይሆናል።

6.3 ግዢ

የፕሮጀክቱ ተግባሪ ድርጅት ከተፈቀደው ፕሮጀክት ላይ ግዢ ሊያከናውን ይችላል። የፈንዱ ሴክረታሪያት ጽ/ቤት ፈፃሚዎች የሚመሩበት የግዢ ማኑዋል ያዘጋጀ ሲሆን ትግበራወን ለማሳለጥ ለሚመለከታቸው ሙያተኞች ስልጠና ይሰጣል።

ከግዢ በፊት የአግሮቢግን ስምምነት ማግኘት፡ የፕሮጀከት አስፈጻሚው የግል ተቋም ከሆነ ግዢ ለመፈጸም ውል ከመያዙና ግዢ ከመፈጸሙ በፊት ስለተከተለው የግዢ ስርዓት ከመንግስት የግዢ ሥርዓት አንፃር መታየት ስላለበት ከፈነዱ ሴክረታሪያት ወይም ከወረዳው የአግሮቢግ አስተባባሪ ስምምነት ማግኘት አለበት።

6.4 የፋይናንስ አሰተዳድርና የሂሳብ አያያዝ

የፈንዱ ተጠቃሚ ድርጅት ተገቢና ግልጽ የሆነ የፈንድ አሰተዳደር የመዘርጋት ሃላፊነት አለበት። በአተገባበር ላይ ብክነት ወይም ያልተፈቀደ ክፍያ ተፈፅሞ ቢገኝ ለፕሮጀክቱ የሚለቀቀው ገንዘብ እንዲቋረጥ ምክንያት ሊሆን ይችላል። አግባብነት የሌለው ወጪ ተፈፅሞ ከተገኘ ገንዘቡ ለፕሮጅከቱ ተተክቶ ወጪው በፈፃሚው ድርጀት በራሱ ገንዘብ የሚሸፍን ይሆናል።

የሂሳብ አያያዝ

ለእያንዳንዱ ፕሮጀክት ከሌላ ሂሳብ ጋር ሳይቀለቀል ለብቻው ተገቢ የሆነ የገቢና ወጪ መዝገብ ይቋቋማል። ተፈላጊ መረጃዎች በሙሉ በሂሳብ መዝገቡ መሞላት ያለባቸው ሲሆን ለምዝገባ መነሻ የሆኑ የሂሳብ ሰነዶች (የግዢ ማዘዣዎች፤ ደረሰኞች፡ አቅራቢዎች የተለዩበት ማብራሪያ…) ለአስረጅነት መያያዝ አለባቸው።

የፕሮጀክት ተገባሪው ድርጅት አስቀድሞ በተፈረመው ውል መሰረት የሂሳብ መግላጫ ሪፖረቶችን ማዘጋጀት ይጠበቅበታል፡፡ ከፕሮጀክቱ ጋር የተያያዘ ማንኛውም መዝገብ፤ የሂሳብ መግለጫ ሪፖርቶች፤ ደጋፊ የሂሳብ ሰነዶች፤ ወዘተ... ፕሮጀክቱ ከተጠናቀቀና አግሮቢግ ሂሳቡን አስመርምሮ የኦዲት ሪፖርት ከወጣ በኋላ ቢያንስ ለ3ዓመታት ያህል በአግባቡ ጠብቆ ማቆየት አለበት፡፡

6.5 የሩብ ዓመት ክንውን ሪፖርት

የፈንዱ ተጠቃሚ ድርጅት በአባሪ 7 ቅጽ መሰረት የየሩብ ዓመት የተሟላ የአፈፃፀም ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡፡ ሪፖርቱ ለወረዳው አሰተባባሪ የሚሰጥ ሆኖ አስተባባሪው የሁሉንም አዘጋጅቶ ለውረዳው የቴክኒክ ኮሚቴ ያቀርባል፡፡ ኮሚቴውም የራሱን አስተያየት አካቶ ለወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ ይለካል፡፡

6.6 የፋይናንስ ሪፖርት

በተመሳሳይ በየሩብ ዓመቱ የመጨረሻ ወር ላይ የፕሮጀክቱን የገቢና የወጪ ሪፖርት አዘጋጅቶ መላክ ይጠበቅበታል፡፡ የፕሮጀክቱ ቀጣይ ሩብ ዓመት የሚያስፈልገው ገንዘብ የሚለቀቀው ያለፈው ሩብ ዓመት የፋይናንስ ሪፖርት ሲቀርብ ብቻ ይሆናል፡፡ የፋይናንስ ሪፖርቱ ከሥራ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት ጋር ተያይዞ መላክ አለበት፡፡

የየሩብ ዓመቱ የፋይናንስ ሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ አባሪ 8 ከዚህ ማኑዋል ጋር የተያያዘ ሲሆን ለፕሮጀክቱ የተፈቀደው በጀት በየንኡስ እርዕስትና የወጪ ሂሳብ መደብ ይሞላል፡ የባለፉት ሩብ ዓመታትና የወቅቱ ሩብ ዓመት ወጪ በተዘጋጀላቸው ቦታ የሞላል፡ ከተፈቀደው ጠቅል በጀት እስካሁን ሥራ ላይ የዋለው ድምር በመቀነስ ድርጅቱ ያለተጠቀመበትን ወይም ሥራ ላይ ያልዋለውን በጀት ያገኛል፡፡

6.7 ክትትልና ቁጥጥር

የውረዳ ቴክኒክ ኮሚቴና የወረዳው አስተባባሪ ፕሮጀክቶች እንዴ እየተከናወኑ እንደሆኑ ወደመስክ እየተወጣም ተከታታይ የሆነ ክትትልና ቁጥጥር ማድረግ ይጠበቅባቸዋል፡፡

በመከናወን ላይ ያሉ ፕሮጀክቶችን ክትትል ማድረግ

የወረዳው አስተባባሪ በመከናወን ላይ ያሉ የሁሉንም ፕሮጀክቶች ሪፖርት በመረከብ ምዝገባ በማከሄድ አፈፃፀሙን ከዕቅዱ ጋር ያነፃጽራል፡፡ በመቀጠልም

1) የፋይናንስ ሪፖርት በትክክል መዘጋጀቱንና አስፈላጊ ደጋፊ ሰነዶች መያያዛቸውን ያረጋግጣል
2) ከፈንዱ ተጠቃሚ በደረሰው የቅድሚያ ክፍያ ጥያቄ መሰረት በቀጣይ 3 ወራት የሚያስፈልገውን ገንዘብ በማዘጋጀት ለሴክረታሪያት ጽ/ቤት ይልካል

3) አጠቃላይ የፕሮጀክትን አፈፃፀም በተለይ ከእቅዱ አንፃር የሚያሳይ አጠር ያለ የማጠቃለያ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴ ያቀርባል፡፡

የወረዳ አስተባባሪው በትግበራ ላይ አፋጣኝ ምላሽ የሚሹትን ችግሮችን ተሎ ምላሽ መስጠት ያለበት ሲሆን ችግሮችን ከመፍትሄ ሃሰቦቻቸው ጋር ለውዳው ቴክኒክ ኮሚቴው ያሳውቃል፡፡

የመስክ ቁጥጥር

የወረዳው ቴክኒክ ኮሚቴው ሀሉንም ፕሮጀክቶች መስክ በመውጣት የሚጎበኝበትን ጊዜ አስቀድሞ እቅድ ያወጣል፡፡ የመስክ ጉብኝት የሚያደረገው ቡድን አባላት የወረዳው አስተባባሪ እና ከቴክኒክ ኮሚቴው አባለት መካክል ወይም አገልገሎት ከሚሰጡ የውጭ አካላት በመመደብ ይሆናል፡፡ የመስክ ጉብኝቱ ሳይቆራረጥ ማከናወን ያስሰፈለገበት ዋናው ምክንያት

- የፋይናንሰ አሰተዳደሩና አደረጃጀቱ ትክክል መሆኑንና ሥራ ላይ የዋለው ገንዘብ በትክል ሪፖርት መደረጉን ለማረጋገጥ
- የተከናወነው ተግባር ይከናወናል ተብሎ ከታሰበው አንፃር ምን ያህል እንደተከናወነ ለማጣራትና ለሚቀጥለው ሩብ ዓመት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለመልቀቅ የሚስችል ብቁ ሁኔታ እንዳለ ለመፈተሽ ነው፡፡

በትግበራዉ የመጀመሪያ ጊዜ ክትትል ማድረግ ሥራ ላይ የዋለው ገንዝብ በስምምነቱ ለተጠቀሱ ተግባራት ላይ መዋሉንና ግዢዎች ስርዓቱን ጠበቀው የተከናወኑ ለመሆኑ ለማረጋገጥ ይጠቅማል፡፡

የፕሮገራሙን የፋይናንስ አስተዳደር ማኑዋል ባለመተግበር ሊከሰቱ የሚችሉ ጉዳዮች

የፈንዱ ተጠቀሚ ድርጅቶች ይህን ማኑዋል ባለማከበራቸው በመጀመሪያ የሚወሰድው እርምጃ የሚቀጥለውን ሩብ ዓመት የሚለቀቅ ገንዝብ ሊያስርዝ ችላል፡፡ ቀጥሎም በጉዳዩ ላይ በቂ ማብራሪያ ካልተገኘ ልዩ የሂሳብ ኦዲት እንዲከናወን ይደረጋል፡፡ አሁንም ከፕሮጀክት ተጠቃሚው ወገን በቂ ትብብር ካልተገኘ ተጨማሪ ጉዳት ከማስከተሉ በፊት ወዲያዉኑ ፕሮጀከቱ እንዲቋረጥ ይደረጋል፡፡ በዚህ ሂደት ወንጀል የተፈጸመ ከሆነ፤ የፕሮጀክቱ ገንዝብ ባክኖ ከተገኘ ገነዘቡ እንዲተካና በአጥፊዎችም ላይ በፈፀሙት እመንት ማጉደል የፈንዱ ሴክሬታሪያት ክስ ሊመሰርት ይችላል፡፡

6.8 የማጠናቀቂያ ሪፖርትና ፕሮጅክትን መዝጋት

ፕሮክትን በአግባቡ ማጠናቀቅና መዝጋት ተገቢ ነው፡፡ አንድ ድርጅት ሲያካነውን የቆውን ፕሮጀክት ከመዝጋቱ ቢት ያልተጠናቀቁ ምዝገባዎች፤ በሚመለከተው አካል ያልፀደቁ በፕሮጀክቱ የተገኙ የስራ ውጤቶችና ያልተጠናቀቅ የፋይናንስ ጉዳዮች በሙሉ በተገቢው መልኩ የመጨረሻ እልባት ማግኘት አለባቸው፡፡

እንዲሁም ባለተጠናቀቁም ሆነ በሌሎች ጉዳዮች ላይ ከፕሮጀክት ፈጻሚው ጋር መልካም የስራ ትብብር እንዲኖር ለማስቻል የመጨረሻ የፕሮጀክቱ 5% ክፍያ የማጠናቀቂያ ሪፖርት ከተዘጋጀና ከቀረበ በኂላ የሚፈጸም ይሆናል፡፡

የማጠናቀቂያ ሪፖርት

ፕሮጀክቱን ሲያከናውን የቆየው ድርጅት ለዚህ ሲባል በተዘጋጀው የፕሮጀክት ማጠናቀቂያ የሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ በአባሪ 10 መሠረት አዘጋጅቶ ማቅረብ ይጠበቅበታል፡፡ የሪፖርቱ ይዘትም ያለፉትን ሩብ ዓመታዊ ሪፖርቶችን አጠር አድርጎ አጠቃሎ ያያዘ፤ በፕሮጀክቱ የውል ስምምነት በተጠቀሱ ዋና አማላካቾች መሠረት የተገኙ ውጤቶች የዳሰሰ መሆን ይኖርበታል፡፡

ፕሮጀክቱን መዝጋት

በወረዳ ደረጃ ፕሮጀክቶችን ለመዘጋት የሚያስፈለገውን መድረክ የማዘገጀት ሃላፊነት የወረዳው የቴክኒክ ኮሚቴና የውረዳ አግሮቢግ አስተባባሪ ድርሻ ነው፡፡ ፕሮጀክቱን ለመዝጋት ከሚወሰዱ አስተዳደራዊ እርምጃዎች መካከል

1. አንድ ወይም በርካታ የሆኑ ከተወሰኑ ባለድርሻ አካላት ጋር ተከር ውይይት ማከሄድ /አባሪ 11/ በመጠቀም
2. ከፕሮጀከቱ ውጤት ተጠቃሚዎች ያገኙትን ጥቅም በምስክርነት ማሰባሰብ /አባሪ 12/
3. ሁሉም ያልተከፍሉና የተጠለጠሉ ሂሳቦች መከፈላቸውን፤ ሥራ ላይ ያለዋለ ገነዘብ መመለሱን በማረጋገጥ ሂሳብን መዘጋት
4. ከፕሮጀክት አሰፈጻሚው የቀረበውን የማጠናቀቂያ ሪፖርት ማጽደቅ
5. ኦዲት በማስደረግ ግድፈት የሌለበት የኦዲት አስተያየት ሪፖርት መቀበል
6. የፈንዱ ሰክረታሪያት ለፕሮጀክት ፈጻሚው አካል ፕሮጀክቱ ስለመዘጋቱና ሁሉም ተፋላጊ ነገሮች መሟላተቸውን የሚገልጽ ደብዳቤ መፃፍ፤ ከዚህ በኋላ የሂሳብ ሰነዶች ለመንግሰት ኦዲት ቢያነስ ለ3 ዓመት መጠበቅ እንዳለባቸው ማሳወቅ
7. ቀሪውን የመጨረሻ የፕሮጀክቱን 5% ክፍያ እንዲፈፀም ማደረግ ይሆናል፡፡

7. የማጠናቀቂያ ሂሳብ ምርመራ (ኦዲት)

የተሰጠው የፕሮጀክት ድጋፍ ፈንድ የህዝብ ሀብት እንደመሆኑ መጠን አስቀድሞ በተደረሰው ስምምነት መሠረት ገንዘቡ በአገባቡ ሥራ ላይ ስለመዋሉና የሂሳብ አያያዙ ትክክል መሆኑን ለማረጋገጥ የሚከናወን ተግባር ነው፡፡

የእሴት ሰንሰለት የድጋፍ ፈንድ ሂሳብ ምርመራ ፕሮጀከቱ እንደተዘጋ ወዲያወኑ የሚከናወን ሲሆን በመንግሰት ወይም አገልገሎቱን በሚሰጡ በሌላ የውጭ ኦዲተሮች እንዲመረመር የፈንዱ ሰክረታሪያት ጽ/ቤትና የወረዳው ስትሪንግ ኮሚቴ ሃላፊነት አለባቸው፡፡

በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ትግበራ ወቅት የተዘጋን ፕሮጀከት ኦዲት ማስደረግ ከሚከናወኑት ሥራዎች አንዱ ነው፡፡ ሂሳቡን ለማሰመርመር የሚስፈለገውን የአገለግሎት ክፍያ በአግሮቢግ ፕሮገራም

በኩል በጀት ይያዛል፡፡ ምርመራው በፋይናንስ ጉዳዮች የጠራ መረጃ ከመስጠቱም ባሻገር በፕሮጀክቱ ከተቀመጡት ዋና ዋና አመላካቾች አንፃርም የተገኘው ውጤት የሚረጋገጥበትም ዘዴ ነው፡፡

ማንኛውም የፕሮጀክቱ የፋይናንስና የግዢ ሰነዶች ፕሮጀክቱ ተዘግቶና ኦዲት ተደርጎ የኦዲት ሪፖርቱ ከወጣ ቢያንስ ለ3ዓመት በመንግስት አካል ለሚደረግ እንስፔክሽን ወይም ምረመራ ክፍት ሆኖ መጠበቅ ይኖርበታል፡፡

8. የፕሮጀክት ውጤትን መመዘንና የመጣውን ተፅዕኖ መዳሰስ

ውጤት፡ ከፕሮጀክቱ በእሴት ሰንሰለት ላይ ተከስተው ለነበሩ እጥረቶች ተጨባጭና መሰረታዊ ለውጦች ወይም መፍተሄ የሚጠበቅ ሲሆን እነሱም አዲስና የተሞከረ የአሰራር ዘዴ መምጣቱ፤ የተሞከረ የድህረ-ምርት አያያዝና ብክነትን የቀነሰ ስልት ሰለመገኘቱ፤ የተሻሻለ የማቀነባበርና የአሰተሻሸግ ዘዴን ያመጣ ሥለመሆኑ፤ ገበያን የሚያበረታታና የሚያስፋፉ ሃሳብና የመሳሰሉት ከሚጠበቁ አይነተኛ ለውጦች ናቸው፡፡

በዚህ ፕሮጀክት የተገኙ ለውጦች አግሮቢግ በሌሎች ክፍሎች አሳካቸዋለሁ በሎ ከያዘቸው ተግባራት ጋር መተሳሰር ያለባቸው ሲሆን ለምሳሌ አንስተኛና ከንግድ ጋር የተሳሰረ የግብርና እንቨስትመንት ማሰፋፋትና ይህም ቀጣይነቱን ይዞ መዝለቁን በዚህም በረጅም ጊዜ በአንስተኛ ባለይዞታዎች ዘንድ ድህነትን መቀነስ ከሚለው ምርህ ጋር የተጣጣመ መሆን አለበት፡፡

ከፕሮጀክቱ የሚጠበቀው አወንታዊ ተፅዕኖ የሚረጋገጠው በግብርና ላይ የተሰማሩ አንስተኛ ባለይዞታዎች በእሴት ሰንሰለት ፕሮጀክት በመሳተፍ ግብርና ምርትን ከገበያ ጋር በማተሳሰር በድህነት ቅነሳ የታየው ለውጥ ነው፡፡ በረጅም ጊዜ አወንታዊ ተፅዕኖዎች የሚረጋገጡት የገበሬዎች ምርታማነት በከፍተኛ ደረጃ በማደጉ፤ ገቢያቸው በከፈተኛ ደረጃ ሲሻሻል፤ ምርታቸውን በተሻለ የመሻጫ ዋጋ ሲሸጡና በእሴት ሰንሰለት ተግባር ላይ የሚሰማሩ ድርጅቶች ቁጥር እየጨመረ ሲሄድ ነው፡፡ በእሴት ሰንሰለት የሴቶች ተሳትፎ በከፍተኛ ደረጃ ይሻሻላል ተብሎ ይጠበቃል፡፡ በረጅም ጊዜ በፕሮጀክት ትግበራ ምክንያት የመጡ መሰረታዊ ለውጦችና እድገት የሚታየው ፕሮጀክቱ ከተጠናቀቀ በኋላ መሆኑ ይታወቃል፡፡

አወነታዊ ለውጥን ለመፈተሽ የሚረዱ አመላካቾች፡ በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ የመጣ መሰረታዊ ለውጦች በእያንዳንዱ ፕሮጀክት በተናጠል ወዲያዉኑ በተገኙ ውጤቶች ይለካል፡፡ ???

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ውጤት ክትትልና ምዘና አንፃር የሚያሳይ ስዕል

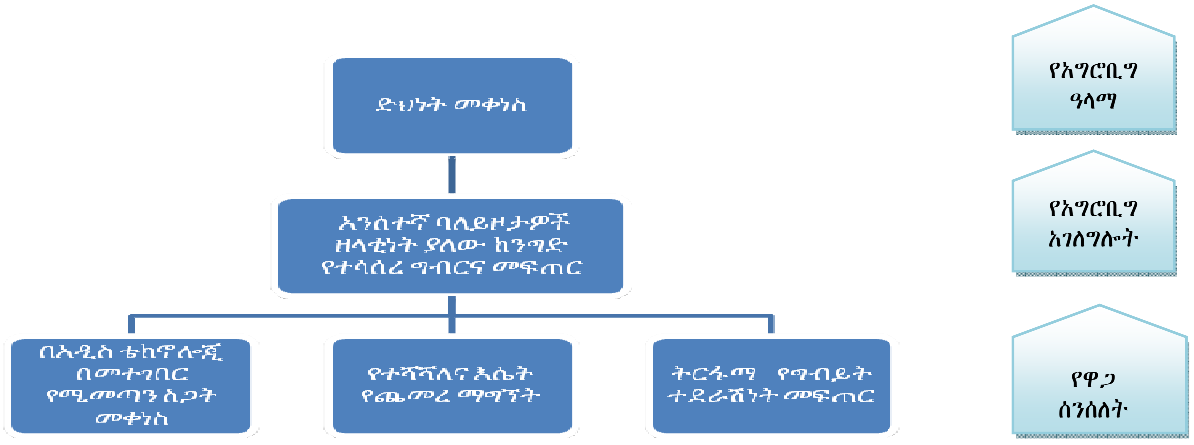

የእሴት ሰንሰለትን ወጤት /Result/ መለካት

የእሴት ሰንሰለት ሂደት አሃዛዊ መለኪያዎች በቴክኒክ ኮሙቴው የሚሰበሰብ ሲሆን የአግሮቢግ ወረዳ አሰተባባሪው እገዛ ያደርጋል፡፡ መረጃው በየሩብ ዓመቱ ሪፖርት ይደረጋል፡፡ የሚሰበሰበው መረጃ

1. የቀረበ የፕሮጀክት ንድፈ ሃሰብና ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ ብዛት
2. አማካኝ ክበደት ዋጋ የተሰጠው የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ (ከተገመገመው ፕሮጀክት ሃሰብ ቁጠር ጋር)
3. አማካኝ ክበደት ዋጋ የተሰጠው ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ (ከተገመገመው ፕሮጀክት ሃሰብ ቁጠር ጋር)
4. የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ማመልከቻዎች ተቀባይነትና ሊለካ ከሚችል አመላካች ውጤታማ አፈፃፃም ያሳዩ ፕሮጀክቶች መቶኛ ድርሻ (ከፕሮጀክት ሃሳብ ጥያቄ ቁትር-15)
5. በየሩብ ዓመቱ በተፈቀደ የድጋፍ ፈንድ ተከፈለ የገንዘብ መጠን ከሩብ ዓመቱና ካለፉት ሩብ ዓመታት መቶኛ ድርሻ
6. የተፈቀድ የፕሮጀክት ሃሳበ እና በከፍተኛ ደረጃ ፈጠራ የታየበት ፕሮጀክት ቁጥርና መቶኛ ድርሻ (የፕሮጀክት ሃሰብ መገምገሚያ መስፍረት ጥያቄ ቁጥር- 7)
7. በእሴት ሰንሰለት ፈንድ በተሰጠ ድጋፍ የተሳተፉ የሴቶች መቶኛ ድርሻ
8. በተፈቀደው ድጋፍ ልዩ መፍትሄ ይዘው የመጡ ፕሮጀክቶች ቁጥር (ከፕሮጀክት ሃሳብ ጥያቄ ቁትር- 7)

2. በእሴት ሰንሰለት ፈንድ የተገኘን ውጤት ጥራት መዳሰስ

Qualitative Assessement of VCFresults (መረጃው በእያንዳንዱ ፕሮጀክት ሲጠናቀቅ ከዚህ በታች በተመለከተው መሰረት ሊጠናቀር ይችላል፡፡

1) **ቡድን ተኮር ወይይት ማከሄድ /አባሪ 11/** አባላት በፕሮጀከት ሃሳባቸው ያሰቀመጡትን ዓላማ ማሳካታቸውን በጋራ እንዲወያዩ እድል በመሰጠት ሲሆን ምናልባት ዓላማቸውን ካላሳኩ ለዚህ ችግር ምን ምክንያቶች እንደነበሩ በጋራ የሚፈትሹት ይሆናል፡፡ ከዚህም ባሻገር ከሂደቱ ምን ተሞክሮ እንዳገኙ፤ በሌላ በተለየ መልኩ እንዴት ቢሰራ ኖሮ የተሸላ ውጤት ይገኝ ነበር በሚለው ላይ ወይይት ይደረጋል፡፡ ቡድኑ ከሂደቱ ለአባላት ምን ጥቅም እንዳስገኘ በተለይም የተሻለ ምርት ከማምረት አንፃር፤ ጥሩ የመሻጫ ዋጋ በማግኘት ረገድ፤ ኪሳራን በመቀነስ በኩል ወይም ከተገኘ ተጨባጭ ጥቅም አንፃር ዳሰሳ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ ቡድኑ የእሴት ሰንሰለት ፈንድ በመጠቀም ምክንያት በመሰረታዊነት ምን የተለየ ውጤት እንደተገኘ ፍተሻ ያደርጋሉ፡፡ እነዚህ ጉዳዮች በአግሮቢገ ክትትልና ምዘና ቡድን በሚያጠናቅሩተ ሪፖርት የሚካተት ይሆናል፡፡

2) **የተጠቃሚዎችን ምስክርነት ማሰባሰብ /አባሪ 12/** ከተወሰኑ የቡድን አባለት ጋር ሰላሳለፉት ልምዳቸው የጠለቀ ውይይት ማከሄድ ሲሆን በተቻለ መጠን አባላት ሲመረጡ ሁሉንም አባላት ሊወክሉ ስለመቻላቸው እርግጠኛ መሆን ይጠይቃል፡፡ በዚህ ውይይት ላይ አባላት በግለሰብ ደረጃ ከፕሮጀክቱ ያገኙትን ወይም የተጠቀሙትን ፊት ለፊት ምስክርነታቸውን እንዲሰጡ ማድረግ ነው፡፡ ተሳታፊዎች ለማመስገን ሳይሆን በተክክል የተገነዘቡትን አሰተያየታቸውን እንዲሰጡ ማበረታታት ያስፈልጋል፡፡ እነዚህ ውይይቶች (ታሪኮች) ከእሴት ስንሰለት ድጋፍ ፈንድ የተገኙ የተማርናቸው ተሞክሮዎች ተብለው በአግሮቢግ ክትትልና ማዘና አባላት ሪፖርት የሚካተት ይሆናል፡፡

በሁለቱም ዘዴ የተገኙተ ጠቃሚ መረጃዎች የፕሮጀክቱን ውጤት ለመተንትን እንደግብዓት ሁኖ ከማገልገሉም በላይ በፕሮጀክቱ ማጠቃለያ ሪፖርት ውስጥ እንዲካተት ይደረጋል፡፡

3. አሃዛዊ የእሴት ሰንሰለት መረጃ

ይህ መረጃ ከሂሳብ ምርመራ ሪፖርት ማግኘት የሚቻል ሲሆን ከሚፈለጉት መረጃዎች መካከል

9) የድርጅቱ የሽያጭ ምልልስ

10) የሽያጭ ምልልስ ከተለያዩ እሴት ሰንሰለት አንፃር

11) ለእያንዳንዱ አባላት ከእሴት ሰንሰለት የተከፈለ የገንዘብ መጠን

12) የግብዓት ሽያጭ

13) በየማህበራት ያለው የአባለት ብዛት /ሴት ወንድ ድምር/

14) በየማህበራት ያለው ቋሚ ሰራተኛ ብዛት /ሴት ወንድ ድምር/

4. የአግሮ ቢግ ምዘናና ክትትል ቡድን ተጨማሪ መረጃዎች ሲፈልግ **የአባለት እርካታ ዳሰሳ ጥናትና ሌሎች ጥናቶችን** ሊደርግ ይችላል፡፡ የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ስኬት አማላካች

ከሆኑት መካከል የተጠቃሚዎች በፕሮጀክቱ ያገኙት እርካታ፤ እምነት፤ የፋይናንስ ምንጭ ተደራሽነት በቀላሉ ሲገኝ ነው፡፡

15) በእሴት ሰንሰለት የሚሳተፉ አካላት በግበዓት፤ በኤክስቴሽን፤ በንግድ፤ በእንቨስትመንት፤ ተለያዩ እደሎችን በመጠቀም ያላቸው እርካታን እምነት

16) እነዚህ አካላት በትርፋማነት፤ በገበያ ላይ ያለ ፍላጎትና የተረጋጋ ገበያ በመኖሩ ምክንያት ያገኙት እምነትና እርካታ

አግሮቢግ ሁሉንም የተሳተፈባቸው ተጋበራትና የተገኙ ውጤቶች ላይ በየዓመቱ ትንትና ያዘጋጃል፡፡ ለምሰሌ በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ የተገኙ ውጤቶች ከገአግሮቢግ አስተዋጽዖ አንጻር ይጠናል፡፡ ሪፖርቱም በፕሮገራሙ አመታዊ የክትትልና ምዘና ሪፖርት የሚካተት ይሆናል፡፡ የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ትግበራ ከአጠቃላይ የአግሮቢግ ከሚጠበቅ ውጤት ጋር ይመዘናል፡፡

የፕሮገራሙ ወጤት አማላካች

17) በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ ዘላቂነት ያለው ፈጠራና እንንስተምነት የተሰጠ ድግፍ በቁጥርና በመቶኛ

አባሪ 1፡ የፕሮጀክት ንድፈ-ሃሰብ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

(እባክዎትን ሁሉንም ጥያቄዎች የመልሱ)

1. **የአመልካቹ ስምና አድራሻ**

2. **ስለ አመልካቹ አጭር መግለጫ፡** ሀ) ህጋዊ ሰውነት፤ ለ) የተሰማራበት የሥራ መስክ፤ ሐ) ባለፉት 3 ዓመታት ያነቀሳቀሰው የሃብት መጠን ፤ መ) የያዘው የሰራተኛ ብዛት

3. **ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ ሰው** ሀ) ስም ለ) በመ/ቤቱ ያለው ሃላፊነት ሐ) አድራሻ መ) ስልክ ቁጥር ሠ) ኢሚል

4. **የፕሮጀክቱ መጠሪያ ስም**

5. **ፕሮጀክቱ የሚገኝበት ቦታ (ወረዳ /ቀበሌ**

6. **ፕሮጀክቱ የሚተገበርበት ጊዜ**

7. **የእሴት ሰንሰለት የፕሮጀክት ሃሳብ** የተለዩትን ችግሮች ወይም እጥረቶች ምላሽ በመስጠት ምን ያህል አግባብነት አለው

8. **የንግድ ልማት ዕቅድ** የሥራ ዕቅዱ እንዴት የሚታሰበውን ውጤት ሊያመጣ እንደሚችል የሚያሳይ መሆን

አለበት፡፡

---

9. **የሚከናወኑ ተግባራት፡** ፕሮጀክቱን ለመተግበር የሚከናወኑ ተግባራት

---

10. **ፕሮጀክቱን ለመተግበር ድርጅቱ ያለው ብቃት፡** ሀ) ከዚህ በፊት በተመሳሳይ ሥራ ያለው ልምድ፤ለ) ወደ ሥራ የሚያሰማራቸው ሰራቶኞች የትምህርት ዝግጅት ሐ) የፕሮጀክት ፋይናንስ አስተዳደርና ሪፖርት የማዘጋጀት ብቃት

---

11. **ከፕሮጀክቱ የሚጠበቁ ተጨማሪ ጥቅሞች ፤ ውጤቶችና ተጠቃሚዎች፡** ሀ) አሁን ካለው ተጨባጭ ሁኔታ አንፃር ከፕሮጅክቱ ትገበራ የሚገኝ ጥቅም ይገለጽ ለ) ተጠቃሚዎች እነማን እንደሆኑ ይጠቆሙ

---

12. **የሚያስፈልግ የገነዘብ ድጋፍና የራስ መቀናጀ ገንዘብ ድረሻ፡** የሚያስፈልግ የዋጋ ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድና የፈጻሚው አካል የመቀናጀ ፈንድ በብር

ማሳሰቢያ

ከ3 ገጽ በላይ ባይሆን ይመረጣል

ለወረዳው ወግሮቢግ አስተባባሪ የሚሰጥ

AgroBIG

አባሪ 2፡ የፕሮጀክት ንድፈ ሃሳብ መገምገሚያ ቅጽ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

(እባክዎትን ሁሉንም ጥያቄዎች የመልሱ)

---

1. ፕሮጀክት ማመልከቻ ቁጥር፡

---

2. የአመልካቹ ስም፡

---

3. የፕሮጀክቱ ርዕስ፡

---

4. ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ ሰው፡

---

5. የመመልመያ መስፈርት፡

ሀ) የእሴት ሰንሰለት የፕሮጀክት ሃሳብ (**ጥያቄ ቁጥር** 7)የፕሮጀክት ንድፈ ሃሰቡ አመልካቹ ለመስራት ያሰበውን በድንብ መገለጽ አለበት፡፡ በተመሳሳይ በእሴት ሰንሰለት የተለዩ ችግሮችን ለመፍታት ያለው አግባብነት ወይም ብቃት

ለ) የሥራ እቅድ (**ጥያቄ ቁጥር** 8) ሁሉል የፕሮጀክት ሃሳቦች በውስጣቸው ምን አዲስ ነገር አካቶ እንደያዘ፤ አሁን ያለውን ሁኔታ ወይም ችግር ፕሮጅከቱ እንዴት ሊያሻሽለው እንደሚችል በደንብ መግለፁ፤ የሥራ ዕቅዱ በትግበራ ጊዜ ለቡድኑ ወይም ለጥቃቅን እንትርፕራይዞች ምን ጠቃሚ ነገር እንደሚያስገኝ የሚያሳምን መሆኑ

ሐ) ምን አወነታዊ ተፅዕኖ ሊያመጣ ይችላል (ጥያቄ ቁጥር 11) የሚገኘው ውጤቱ ሊለካ የሚችል መሆኑ፤ ትግበራው በየምርቱ ላይ ምን እሴት እንደሚጨምር ማመላከት አለበት፤

አወነታዊ ለውጡ ዘላቂነት ያለውና አንሰተኛ ባለይዞታዎችን እንዴት ሊጠቅም እንደሚችል ማመላከት ይኖርባታል፡፡

መ) የአመልካቹ የመፈፀም ብቃት (ጥያቄ ቁጥር 10) ዓላማውን ለማሳካትና በተያዘለት ጊዜ ለማጠናቀቅ ድረጅቱ የቴክኒክ፤ የፋይናንስ፤ የአስተዳደር ብቃትና የሰራተኞች ልምድ አንፃር መመዘን አለበት፡፡

መስፈርት	የመቶኛ ድርሻ (ሀ)	በገምጋሚ ከ10 የተሰጠ ነጥብ (ለ)	ውጤት ሐ= ሀxለ
የእሴት ሰነሰለት ፕሮጀክት ሃሳብ	30%		
የንገድ ልማት ዕቅድ	30%		
የሚያስከትለው አወነታዊ ተፅዕኖ	20%		
የአመልካቹ የመፈጸም ብቃት	20%		
ድምር	**100%**		

ቀን ________________________________

ገምጋሚ ______________________________

ፊረማ ________________________________

AgroBIG

አባሪ 3፡ የፕሮጀክት ሃሳብ ማቅረቢያ ቅጽ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

(እባክዎትን ሁሉንም ጥያቄዎች የመልሱ)

1. **የአመልካቹ ስምና አድራሻ፡**

2. **ስለ አመልካቹ አጭር መግለጫ** ሀ) ህጋዊ ሰውነት ለ) የተሰማራበት የሥራ መስክ ሐ) በለፉት ሦስት ዓመታት ያነቀሳቀሰው የሃብት መጠን መ) የያዘው የሰራተኛ ብዛት

3. **ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ፡** ሀ) ስም ለ) በመ/ቤቱ ያለው ሃላፊነት ሐ) አድራሻ መ) ስልክ ቁጥር ሠ) ኢሜል

4. **የፕሮጀክቱ መጠሪያ ስም፡**

5. **ፕሮጀክቱ የሚገኝበት ቦታ (ወረዳ ቀበሌ)፡**

6. **ፕሮጀክቱ የሚተገበርበት ጊዜ (በወራት)፡**

7. **የእሴት ሰንሰለት የፕሮጀክት ሃሳብ፡** የተለዩትን ችግሮች ወይም እጥረቶች ምላሽ በመስጠት ምን ያህል አግባብነት አለው

8. **የንገድ ልማት ዕቅድ፡** የሥራ ዕቅዱ በትግበራ ጊዜ ለቡድኑ ወይም ለጥቃቅን እንተርፕራይዞች ምን ጠቃሚ ነገር እንደሚያስገኝ የሚያሳምን መሆን አለበት፡፡

9. **የሚከናወኑ ተገባራት /የሥራ እቅድ/** ፕሮጀክቱን ለመፈፀም ምን እንደሚሰራ የገለፅ፤ ዝርዝር የሆኑ የሚተገበሩ ሥራዎች የቀመጡ (ደረጃ በደረጃ)፤ መቼ እንደመሰሩ፡ በማን እንደሚከናወኑ ይገለጽ

10. **ፕሮጀክቱን ለመተግበር ድረጅቱ ያለው ብቃት፡ ሀ)** ከዚህ በፊት በተመሳሳይ ሥራ ያለው ልምድ፤ **ለ)** ወደ ሥራ የሚያሰማራቸው ሰራተኞች የትምህርት ዝገጅት፤ **ሐ)** የፕሮጀክት ፋየናንስ አስተዳደርና ሪፖርት የማዘጋጀት ብቃት

11. **ከፕሮጀክቱ የሚጠበቀ ተጨማሪ ጥቅሞችና ውጤቶች፡** ከፕሮጀክቱ ትግበራ የሚገኙትን ውጤቶች የገለጹ፤ አሁን ካለው አንፃር ሲመዘን ወደፊት የሚገኙት ጥቅሞች የገለፁ

12. ***ታላሚ ተጠቃሚዎች፡*** ***ሀ***) ከፕሮጀክቱ እነማን ናቸው ተጠቃሚዎች **ለ**) ተጠቃሚዎች ስንት ናቸው /ሴት፤ ወንድ **ሐ**) ለአንሰትኛ ባለይዞታዎች የሚያስገኘው ጥቅም ምነድን ነው /ሴት፤ ወንድ/

13. **የበጀት ግምት፡** በሚከተሉት የወጪ ክፍሎች/ምድቦች የሚስፈልገውን የወጪ ግምት ይሙሉ
ሀ) የሰራተኛ ደመወዝ **ለ**) ሌሎች የዕለት ከዕለት ወጪዎች **ሐ**) የእንቨስትምነት ወጪ
መ) ጠቅላላ ወጪና የገንዝብ ፍላጎት ሰንጠረዥ ይያያዝ

14. **የፕሮጀክት ፈፃሚው አካል የመቀናጀ በጀት፡** ከፕሮጅክቱ ምን ያህሉን ወጪ በራሱ ገንዘብ ለመሸፍን ተዘጋጅቷል

15. **መለካት የሚችሉ የፕሮጀክት ስኬት አመላካቾች፡** ሁሉንም ሊለኩ የሚችሉ ታላሚ አመላካቾቸች ይገለጹ፤ እንዴትትና መቼ እንደሚለኩ ይገለጽ

<u>ማሳሰቢያ</u>

የገጽ ብዛት ገደብ የለውም፡ ሀኖም ግን በተቻለ መጠን ገላጭና መረጃ ሰጪ ስፈላጊ ከሆነም አባሪዎችን ማያያዝ ይቻላል።

የፕሮጀክት ሃሰቡ ለወረዳ አግሮቢግ አስተባባሪ የሚሰጥ ይሆናል።

አባሪ 4፡ የፈርጀ ብዙ ጉዳዮች መከታተያ ሠንጠረዥ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

ይህ የመከታታያ ስነጠረዥ በአመልካቹ የሚሞላ ሆኖ ከፕሮጀክት ሃሳቡ ጋር መያያዝ አለበት፡፡

	የስርዓተ-ፆታ ጉዳች	አዎ	አይደለም
1	በፕሮክት ዝግጅት፤ ሂደትና በፕሮጀክቱ ሃበት በመወሰን ረገድ ሴቶችና ወንዶች ተሳትፈዋል		
2	ከፕሮጀክቱ የሚጠበቀው ጥቅም የሴቶችንና የወንዶችን ፍላጎት፤ ቅደሚያ የሚሰጣቸውንና እጥረቶቻቸውን የሚያሟላ ነው		
3	የሴቶችን ችግር የሚፈቱ እርምጃዎች ተካተዋል (ለምሳሌ የፕሮጀክት ስራ የሚያሳልፉትን ጊዜ መጨር፣ ልጆችን የመከባከብ ሃላፊነት፤የሴቶችን እንቅስቃሴ በመገድብ ረገድ		
4	የሴቶችና የወንዶች በእሴት ሰንሰለት ትግበራ የሚወጣ ወጪና የሚገኛው ጥቅም ለየብቻው ተገምቷል (ከጊዜ አንፃር፤ ከጉልበት ዋጋ)		
	ከአካባቢ እንክብካቤ አንጻር		
5	ከሮጀክቱ ጋር ተያይዞ የአካባቢ አየር ሁኔታን ሊያዛባ የሚችል ሊመጣ እንደሚችል ታሳቢ ተደርጓል		
6	በፕሮጀክቱ ትግበራ የተሰመሩ ሰዎች ከስራው ጋር በተያያዘ የሚለቀቅ ፍሳሽ ቆሻሻ፤ንጥረ ነግር (ኬሚካል፤ ድመጽ፤ ጭስና መጥፎ ሽታ ለማስከተል ምክነያጥ ሊሆን ይችላል		
7	ለከፍተኛ አካባቢ ብክለትና ለጤና የማይመች ምክንያት ሊሆን የሚችልና ስጋቱን ለመቀለበስ የሚያሰቸግር ሁኔታ ይኖራል		
8	ፕሮጀክቱ የሚስከትለውን ችግር ለመቀነስ ወይም ለማሰወገድ የሚያስችል አማራጭ ሊኖር ይችላል		

አባሪ 5፡ ዝርዝር የፕሮጀክት ሃሳብ መገምገሚያ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

1. ፕሮጀክት ማመልከቻ ቁጥር

2. የአመልካቹ ስም

3. የፕሮጀክቱ ርዕስ

4. ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ ሰው

5. የማወዳደሪያ መስፈርት (ለዝርዝሩ የማኑዋሉን ክፍል 4.5 ይመልከቱ)

መስፈርት	የተሰጠው ክብደት መቶኛ (ሀ)	በገምጋሚው የተሰጠው ነጥብ (ከ10) (ለ)	ውጤት ሐ= ሀ x ለ
ሀ. የእሴት ሰንሰለት ፕሮጀክት ሃሳብ	15%		
ለ. የንገድ ልማት ዕቅድ	15%		
ሐ. ሊያስከትለው ሚችል መለካም ተጽዕኖ	10%		
መ. ትግበራ	10%		
ሠ. የአመልካቹ የመፈጸም ብቃት			
ረ. ተጨማሪ ጥቅሞች	10%		
ሰ. ተጠቃሚ ታላሚዎች	10%		
ሸ. የመቀናጀ በጀት	10%		
ቀ. ውጤታማ አመላካቾች	3%		
በ. ሥረዓተ-ፆታ	7%		
በ. የአካባቢ አየር	5%		

<u>አጠቃላይ ምልከታ</u>

በፕሮጀክት ሃሳቡ ላይ በኢኮኖሚ፤ በማህበራዊና በቴክኒክ ጉዳደ አጠቃላይ አስተያየት መሰጠት

<u>የገምጋሚው ምክረ ሃሳብ</u>

<u>ማደማደሚያ</u>

ሀ. እንዲጸድቅ ማቅረብ

ለ እንደገና እንዲከለስና ተመልሶ እነዲመጣ

ሐ. የፕሮጀክት ሃሰቡን ውድቅ ማደረግ

ቀን ____________________

ገምጋሚው ____________________

ፊርማ ____________________

AgroBIG

<u>አባሪ 6 ሕጋዊ የበጀት ድጋፍ የውል ስምምነት ቅፅ</u>

በኢትዮ-ፊንላንድ ልማት ትብብር የአማራ አግሮቢግ ፕሮገራም

በአግሮቢግ ፕሮገራምና

በ ___________________________ ___________________________ መካከል የተፈረመ

ህጋዊ የውል ሥምምነት

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ በአግሮቢግ ፕሮገራም በአማራ ክልል ውስጥ በኢትዮጵያና በፊንላንድ መንግስታት በተገኘ የፋይናንሰ ድጋፍ የሚተገበር ነው፡፡ የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የፕሮገራሙ ህጋዊ ባለቤት ነው፡፡ ቢሮው በእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድዩሚከናወኑ ማንኛውንም ተግባር ቢሮውን በመተካት እንዲያከናውን የአግሮቢግ ፕሮገራም ድጋፍ ዩኒትን ወክላሏል፤ የፕሮግራሙ ፀሃፊ ሆኖ ያገለግላል፡፡

ይህ ህጋዊ የውል ስምምነት የሁለቱን ተዋዋይ ማለትም የአግሮ ቢግእና የ __________________

ከዚህ በኋላ የፕሮጀክት ፈፃሚ ተብሎ የሚጠራ በፕሮጀክት ትግበራ ወቅት የሚጠበቅባቸውን ገዴታ ከዚህ በታች በተመለከተው መሠረት በዝርዝር ይዟል፡፡

1) **የፕሮጀክቱ መጠሪያ ስም፡** ይህ የውል ስምምነት የሚሸፍነው የፕሮጀክት አስፃሚው ከእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ የፋይናንስ ምንጭ ጥያቄ ተከትሎ ለ__________________ (የፕሮጀክቱ መጠሪያ) ፕሮጀክት ማሥፈፀሚያ የሚውል ከአግሮቢግ በተገኘ ድጋፍ ለሚከናወን ተገባራትና በፕሮጀክቱ ሰነድ አባሪ 1 ላይ ለተጠቀሱና ለተፈቀዱ ወጪዎችን የሚያካትት ነው፡፡

2) **የፕሮጀክት አስፈፃሚውን ስለሚወክል ግለሰብ፡** የፕሮጀክት አስፈጻሚው ድርጅት መ/ቤቱን ወክሎ ስለፕሮጀከቱ አሰዳደርና የተለያዩ ግንኙነቶችን የሚያደርግ ሰው ይመድባል፡፡ የተወከለው ሰው የፕሮጀክቱን አፈፃፀም የሚያሳይ ሩብ ዓመታዊ ሪፖርት ለአግሮቢግ የማቅረብ ሃላፊነት አለበት፡፡

3) **የተፈቀደ የድጋፍ ፈንድ መጠን፡** ለዚህ ፕሮጀክት ማስፈፀሚያ የተፈቀደው የገነዘብ መጠን በአሃዝ ብር __________________ በፊደል (____) ነው፡፡

4) **የአመልካቹ የራስ ወይም የመቀናጆ በጀት ድርሻ፡** ከላይ በተራ ቁጥር 3 የተፈቀደው በጀት ለፕሮጀክት አሰፈፃሚው ከመከፈሉ በፊት የፕሮጀከቱ የመቀናጆ በጀት ድርሻ በአሃዝ ብር __________________ በፊደል (____) ለፕሮጀክቱ ማስፈጸሚያ ብቻ በተከፈተው የባንክ ሂሳብ ቁጥር አስቀድሞ ገቢ ማድረግ ይጠበቅበታል፡፡

5) **ስምምንቱ ተግባራዊ የሚሆንበት ጊዜ፡** ለፕሮጀክቱ ትግበራ የተፈቃደውን ገንዝብ ይህ ውል በሁለቱ ወገን ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ መጠቀም ይቻላል፡፡ ሆኖም ግን ከተፈረመበት ቀን በፊት የወጣን ወጪን በዚህ ገንዝብ መተካት ወይም መሸፍን አይቻልም፡፡

6) **የፕሮጀክቱ የቆየታ ጊዜ፡** የፕሮጀክቱ የማጠናቀቂ ጊዜ በፕጀክቱ ሰነድ የተገለፀውና በሁለቱ ወገን ውሉ ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ __________ ወር ሆኖ _____ ቀን______ ወር __________ ዓ/ም ይሆናል፡፡ ከውሉ ማጠናቀቂያ ቀን በኋላ የሚወጣ ማንኛውም ወጪ ተቀባይነት አይኖረውም፡፡ የፕሮጅከቱን የማጠናቀቂያ ጊዜ ሊራዘም የሚችለው ጥያቄው በጽሁፍ ለአግሮቢግ ቀርቦ ተቀባይነት አግኝቶ ሲፈቀድ ብቻ ይሆናል፡፡ የፕሮጀክቱ የማጠናቀቂያ ጊዜን ማራዘም አስፈላጊ ከሆነ የፕሮጀክት አስፈጻሚው ከሁለት ወር በፊት አሰቀድሞ ጥያቄውን በፅሁፍ ለአግሮቢግ ማቅረብ ይጠበቅበታል፡፡

7) **እራሱን የቻለ የባንክ ሂሳብ ቁጥር መክፈት፡** የፕሮጀክት አስፈጻሚው ለዚህ ፕሮጀክት ማስፈጸሚያ ብቻ የሚውል ከሌላ የፋይናንስ ምንጭ ጋር ሳይቀላቀል ራሱን የቻለ የባንክ ሂሳብ ቁጥር ይከፈታል፡፡ አግሮቢግ ለፕሮጀክቱ የሚያስፈለገውን ገንዘብ በዚህ የባንክ ሂሳብ ቁጥር ገቢ ያደርጋል፡፡ የባንክ ሂሳብ ቁጥሩ ቢያንስ በሁለት ጣምራ ፈራሚዎች የሚንሳቀስ መሆን አለበት፡፡ የፈራሚዎች የመታወቂያ ወረቀትም ፎቶ ኮፒ ተደርጎ ለአግሮቢግ መላክ አለበት፡፡ የፕሮጀክት አስፈፃሚው የተከፈተውን የባንክ ሂሳብ ቁጥር ለፕሮጀክቱ አገልገሎት ብቻ መጠቀም እንዳለበት ተስማምቷል፡፡

8) **የፕሮጀክቱ ገንዘብ አጠያየቅ፡** ለፕሮጀከቱ በየሩብ ዓመቱ የሚያሰፈለገው የገንዘብ መጠን (የጥሬ ገንዘብ ፍላጎት) ከፕሮጀክቱ ሰነድ ጋር መየያዝ ይኖርበታል፡፡ የፕሮጀክት አስፈጻሚው ከሁለት ሳምንት በፊት ከጥሬገንዘብ ፍላጎት በተቀመጠው መሰረት ለሩብ ዓመቱ የሚያሰፈለገውን ገንዘብ (አስፈላጊ ከሆኑ ደጋፊ ሰነዶች ጋር በማያያዝ) አግሮቢግን ይጠይቃል፡፡

9) **ገንዘብ ለመልቀቅ የሚደረግ እንቅስቃሴ፡** የፕሮጀክቱ አፈጻጸም ያለበት ደረጃ ከተጣራ በኋላ የተጠየቀው ገንዘብ ይለቀቃል፡፡ የቀረበው የክፍያ ጥያቄ ተሎ ለመልቅቅ በውሉ መሠረት መሟላት ያለባቸውና በአግባቡ ተያየዘው መቅረብ ባለባቸው ደጋፊ ሰነዶች ጥራት ይወሰናል፡፡ ከዚህ ጋር በተያያዘ ለሚነሱ ጉዳች ሁሉ የወረዳውን የአግሮቢግ አስተባባሪን ማነጋገር ይቻላል፡፡

10) **ገንዘብ ለመልቀቅ ቅደመ ሁኔታዎች፡** አግሮቢግ ገንዘቡን ለፕሮጀክት የሚለቀው በቅደመ ሁኔታዎች ላይ የተመሠረተ ሲሆን የፕሮጀክት አስፈጻሚው ተቀባይነት ያለው የስራ አፈጻጸም ሪፖረት፤ በፕሮጀክት ሃሰቡ በተገለፀው መሠረት መከናወን ያለበቸው ተግባራት መከናወናቸው፤ በፈንዱ ሴክረታሪያት የሚፈለጉና ተቀባየነት ያለው የሂሳብ ሪፖርት እንዲሁም የባንክ መግለጫዎች ተያይዘው ሲቀርቡ የተጠየቀው ገንዘብ ይለቀቃል፡፡

11) **የአፈፃፀም ሪፖርት፤ ክትትልና የተገኘን ውጤት ማሳወቅ፡** የፕሮጀክት አስፈጻሚው ድርጅት እስከ ፕሮጀክቱ ማጠናቀቂያ ጊዜ ያለውን የየሩብ ዓመቱን የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት ለፈንዱ ሴክረታሪያት (አግሮቢግ) ለማቅረብ ተስማምቷል፡፡ የፕሮጀክቱ ትግበራን ለመከታተል ሲባል የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ሂደት በውስጡ የተለያዩ ጥናቶችን ማካሄድን አፈፃፀሙን መገምገምን ሁሉ ያካትታል፡፡ ስለሆነም የፕሮጀክት አስፈፃሚው የፋይናንስ ድጋፍ ሰጪው አካል ጥናቶችን ለማስጠናት፤ ፕሮጀክቱን ለመከታተል፤ በተለያዩ አከላላት ለሚዘጋጁ የመስክ ጉብኝቶች (ለመንግስት አካል ወይም የለጋሽ ወኪል)፤ በፕሮጀክቱ የተገኙ ውጤቶችን ለማስተዋወቅ ሲባለ ለሚዘጋጁ ሁሉ ሙሉ ትብብር ለማድረግ ተስማምቷል፡፡

12) **ፕሮጀክትን ማጠናቀቅ፡** በአግሮቢግ ፕሮገራም መመሪያ መሠረት የፕሮጀክት አስፈጻሚው የፕሮጀክተ ቆይታ ጊዜ ጨርሶ ሥራው ሲጠናቀቅ የፕሮጀክቱን የማጠናቀቂያ ሪፖርት የማዘጋጀት ሃላፊነት አለበት፡፡ ፕሮጀክቱ አስፈጻሚ የሚጠበቅበትን ሁሉ አሟልቶ ስለማጠናቀቁ የሚገልጽ የፕሮጀክት መዝጊየ ድብዳቤ ከአግሮቢግ/ከሴክረታሪያት ጽ/ቤት እስካለደረሰው ጊዜ ድረስ

በፕሮጀክቱ ላይ ያሉ ስምምነቶች ሁሉ ተቀባይነት አላቸው፡፡ እነዚህ ከተፈጸሙ በኋላ ያልተከፈለው የመጨረሻ ቀሪ ገንዘብ 5% ይለቀቅለታል፡፡

13) **የፕሮጀክት ገንዘብ መወረስ፣ የካሰ ክፍያና ለማስያዣ አለማዋል፡** የፕሮጀክት አስፈጻሚው የተለቀቀው ገንዝብ ስምምነት በተደረሰበት ተግብር ብቻ ፣ በተመደበው የወጪ ርዕስና በመጨረሻ ላይ ስምመነት በተደረገበት የፕሮጀክት እቅድ ላይ መዋሉን ለማረጋገጥ ተስማምቷል፡፡ በተፈቀደ በጀት ላይ ከአንዱ የወጪ ርዕስ ወደ ሌላ የወጪ ርዕሰ የሚደረግ ሽግሽግ ከበጀት በላይ የወጣን ወጪ ለማስተካከል የሚደረግ ዝውውር ቅድሚያ የአግሮቢግ ስምምነት በጽሁፍ ማግኘት ይኖርበታል፡፡ የፕሮጀክት አስፈሚው መ/ቤት የፕሮጀክቱን ድጋፍ ፈንድ መውረስ፣ የዕዳ ማካካሻ ማደረግ ወይም ለሦሥተኛ ወገን አሳልፎ ማስተላለፍ አይቻልም፡፡

14) **የማጭበርበር ድርጊት፡** በፕሮጀክቱ ሂደት ወቅት የፕሮጀክት አስፈጻሚው ከዚህ ውል ጋር በተያያዘ የማጭበርበር ተግባር ቢፈጽም ወይም ከላይ የተገለፁትን ማሟላት ቢሳነው፣ የፕሮጀክተ ፈፃሚው ድርጊቱን የፈጸሙትን ግለሰቦች በስም ገላፆ ማሳወቅ፣ አስፈላጊም ከሆነ በብዙሃን መገናኝ በህተመት ወይም በአየር ላይ የማወጣትና ይህም ሲደረግ አግሮቢግን ለዚህ ጉዳይ ተጠያቂ አለመሆኑን ተስማምቷል፡፡ ወንጀሉ ወይም ድርጊቱ በፕሮጀክቱን ሃብት ላይ ብክነት ወይም ምዝበራ ያስከተለ ከሆነ የአግሮቢግ ሴክሬታሪያት ሃብቱን ለማስመልስና ለማስተካት ወደ ህግ ሊሄድ ይችላል፡፡ ወንጀል በፈጸሙት አካላት ላይም ክስ የመመስረት መብት አለው፡፡

15) **የፕሮጀክቱን ሂሳብና ሰነዶችን የመመለክት መብት፡** አግሮቢግ የፕሮጀክቱን ውጤትንና ማንኛውንም የፕሮጀክቱን የሂሳብ ሰነዶችና መዛግበትን በየትኛውም ጊዜ የመጎብኘትን የመመልከት መብት አለው፡፡ የፕሮጀክት አስፈፃሚው ያለምንም ገደብ ሁሉንም ሪፖርቶች፣ ሰነዶችና ከውሉ ጋር የተያያዙ ምዝገባዎችን ሁሉ ለማቅረብና ለማሳየት ተስማምቷል፡፡

16) **የፕሮጀክቱን ድጋፍ ፈንድ ስለማስመርመር፡** ይህ ስምምነት ለተደረሰበት ተግባር ማስፈፀሚያ የተሰጠው ገንዝብ የህዝብ ሀብት ነው፡፡ በመሆኑም ይህ ሃበት ለታለመለት ተግባር በአግባቡ ሥራ ላይ ለመዋሉ በመንግስት ኦዲተሮች ወይም በሌሎች በሚሰየሙ የሂሳብ መርማሪዎች ኦዲት ይደረጋል፡፡ ሁሉም የሂሳብ መዛግብትና የግዢ ሰነዶች ፕሮጀክቱ ከተጠናቀቀ በኋላ ቢያነስ ለ3ዓመት ያህል ለኦዲትና ለአንዳንድ ሥራዎች አመች በሆነ መልኩ ተጠብቀው መቀመጥ አለባቸው፡፡

17) **ኪሳራና ጉዳት፡** የፕሮጀክት አስፈፃሚው ስምምነት በተደረሰበት ፕሮጀክት ላይ በራሱ ድርሻ የሚጠበቅበትን ለማከናውን ሙሉ መብት አለው፡፡ ከፕሮጀክቱ ጋር በተያያዘ በህይወትም ሆነ በንብረት ላይ ለሚደርስ ጉዳት አስፈላጊውን የመድን ዋስትና ሽፋን እንዲያገኝ የማድረግ ሃላፊነት አለበት፡፡ አግሮቢግ ከፕሮጀክቱ ትግበራ ጋር ተያይዞ ለሚመጣ ማንኛውም ጉዳት ሃላፊነት የለበትም፡፡ የፕሮጀክት አስፈጻሚው በአግሮቢግም ሆነ በራሱ ሠራተኞች ላይ ጉዳት እንዳይደርስና ካላስፈላጊ ኪሰራ ለመራቅ አስፈላጊውን ጥንቃቄ መውሰድ ይኖርበታል፡፡

18) **አለመግባትን ወይም ግጭትን መፍታት፡** ከፕሮጀክቱ ትግበራ ጋር በተያያዘ አለመግባባት ቢፈጠር የፕሮጀክት አስፈፃሚውና አግሮቢግ ቅራኔውን በመግባባት ለመፈታት ተስማምተዋል፣ ሀኖም ግን በሁለቱ አካላት አለመግባባቱን ለመፈታት ካልቻሉ ጉዳዩ በመንግስት በኩል ውሰኔ እንዲያገኝ ለገንዘብብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ይቀርባል፡፡

ወር______ ቀን______ ዓ/ም ባህርዳር ላይ ተፈረመ

<u>አግሮቢግ</u>	<u>የፕሮጀክት አስፈፃሚ</u>
ስም	ስም
______________________________	______________________________
ሃላፊነተ	ሃላፊነት
______________________________	______________________________

<u>**ታዛቢዎች**</u>

<u>**ሥም**</u>	<u>**ፊርማ**</u>
1. ____________________________	____________________________
2. ____________________________	____________________________
3. ____________________________	____________________________

አባሪ 1

የተፈቀደ የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ የፕሮጀክት ሃሳብ

AgroBIG

አባሪ 7፡ የሩብ ዓመት የአፈፃፀም ሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

ሪፖርቱ የሚሸፍነው ጊዜ ____________________

የፕሮጀክቱ መለያ ቁጥረና መጠሪያ ስም ____________________

የፕሮጀክቱ ፈጻሚ አካል ____________________

ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ ሰው ____________________

የሪፖርት አዘገጃጀት

1. **በተመረጡ ምርቶች የእሴት ሰንሰለት ላይ ስላለው አጠቃላይ ሁኔታ ትንታኔ**

   በዚህ ሪፖርት በተደረገበት ወቅት በተመረጡት የእሴት ሰንሰለት ላይ በዋነኛነት የታዩ ለውጦች ምንድን ናቸው? (ለምሳሌ፡ በባለድርሻ አካላት አከባቢ፤ በገበያ፡ በዋጋ፤ በማቀነባበር)

2. **ፕሮጀክቱ ያለበት ደረጃ**

   - ግብዓትን ከመጠቀም አንፃር
   - በእቅድ ከተያዘው የተከናወኑ ተግባራት
   - ያለተከናወኑ ተግባራት
   - የተገኘ ውጤትና ያልተሳካ

3. **ውጤትን መፈተሸ /መዳሰስ/**

   - የሩብ ዓመቱ ትግበራ ዋና ግብ ምን ነበር?
   - ግቡ ተሳክቷል? በምን ምክንያት ተሳካ? ያልተሳካ ከሆነ ምክንያቱ ምን ነበር?
   - ትግበራው በእቅዱ መሰረት እየሄደ ነው ወይ? ካልሆነ ምን ማስተካከያ እርምጃ ይወሰድ?
   - በመጪው ሩብ ዓመት የምንጠብቀው ዋናው ውጤት ምነድን ነው?

AgroBIG

አባሪ 8፡ የፋይናንስ ሪፖርት ማቅረቢያ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

ሪፖርቱ የሚሸፍነው ጊዜ ______________________________

የፕሮጀክቱ መለያ ቁጥርና መጠሪያ ስም ______________________________

የፕሮጀክቱ ፈጻሚ አካል ______________________________

የፕሮጀክት ክፍሎችና የወጪ ምደቦች መጠሪያ	የወጪ ሂሳብ መደብ	የባለፉት ሩብ ዓመታት ወጪ	የዚህሩብ ዓመት ወጪ	ሥራ ላይ ያልዋለ በጀት
1. (የፕሮጀክት ክፍል መጠሪያ ስም)				
1.1 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
1.2 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
ንዑስ ድምር				
2. (የፕሮጀክት ክፍል መጠሪያ ስም)				
2.1 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
2.2 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
2.3 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
ንዑስ ድምር				
3. (የፕሮጀክት ክፍል መጠሪያ ስም)				
3.1 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
2.2 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
2.3 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
3.4 (የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
3.5(የወጪ ምድብ መጠሪያ ስም)				
ንዑስ ድምር				
ጠቅላላ ድምር				

አባሪ 9፡ የበጀት ድጋፍ መጠየቂያ ቅፅ አባሪ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

ቀን ______________________

ሪፖርቱ የሚሸፍነው ጊዜ ______________________

የፕሮጀክቱ መለያ ቁጥረና መጠሪያ ስም ______________________

የፕሮጀክቱ ፈጻሚ አካል ______________________

ለፕሮጀክቱ የተፈቀደ በጀት	ብር	
ባለፉት ጊዚያተ ተጠየቆ የመጣ	ሲቀነስ	
ከአግሮቢግ ተጠይቆ ያልመጣ	=	

ከአግሮቢግ የተዛወረ ጠቅላላ የገንዘብ መጠን	ብር	
ሥራ ላይ የዋለ የወጪ ድምር	ሲቀነስ	
በድርጅቱ የሚገኝ ከወጪ ቀሪ	=	

የሚቀጥለው ሩብ ዓመት የወጪ ግምት	ብር	
በድርጅቱ የሚገኝ ከወጪ ቀሪ	ሲቀነስ	
ከአግሮቢግ ለሚቀጥለው ምላክ ያለበት	=	
የማመሳከሪያ ዝርዝር	አዎ	አይደለም
የባለፈው ሩብ ዓመት የፋይናንስ ሪፖርት ተያይዟል?		
የሩብ ዓመቱ መጨረሻ የባንክ መግለጫ ተያይዟል?		
የሩብ ዓመቱ መጨረሻ የጥሬ ገንዘብ ሚዛን ማረጋገጫ ተያይዟል? /ጥሬ ገንዘብ ቆጠራ/		
የባንክና የጥሬ ገንዘብ ሚዛን ከድርጅቱ ከወጪ ቀሪ ጋር ተመሳሳይ ነው?		
የፕሮጀክቱ የሩብ ዓመት ክንውን ሪፖርት ተያይዟል?		
የሚቀጥለው ሩብ ዓመት የወጪ ግምት ተዘጋጅቶ ተያይዟል?		

ፊርማ

የመ/ቤቱ ሃላፊ/ተወካይ ስም

አባሪ 10፡ የፕሮጀክት ማጠናቀሪያ ሪፖርት ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

የፕሮጀክት ትግበራ የሚሸፍነው ጊዜ ____

የፕሮጀክቱ መለያ ቁጥርና መጠሪያ ስም____

የፕሮጀክቱ ፈጻሚ አካል____

ድርጅቱን ወክሎ ግንኙነት የሚያደርግ ሰው ____

የሪፖርት አዘገጃጀት

1. **በተመረጡ ምርቶች የእሴት ሰንሰለት ላይ ስላለው አጠቃላይ ሁኔታ ትንታኔ**

   - በዚህ ሪፖርት በተደረገበት ወቅት በተመረጡት የእሴት ሰንሰለት ላይ በዋነኛነት የታዩ ለውጦች ምንድን ናቸው? (ለምሳሌ፡ በባለድርሻ አካላት አከባቢ፣ በገበያ፡ በመሸጫ ዋጋ፣ በማቀነባበር
   - የፕሮጀክቱ ፈጠራ፣ የተቀመጠው መፍትሄ፣ ሰርቶ ማሳያ በእሴት ሰንሰለት ላይ ምን ያህል ተፅእኖ አሳድልሯ?

2. **ፕሮጀክቱ ያለበት ደረጃ**

   - ግብዓትን ከመጠቀም አንፃር
   - የተሳታፊ ብዛት /ሴት/ወንድ
   - በእቅድ ከተያዘው የተከናወኑ ተግባራት ፣ያልተከናወኑ ተግባራት
   - የተገኘ ውጤትና ያልተሳካ

3. **ውጤትን መፈተሽ /መዳሰስ/**

   - የፕሮጀክቱ ግብ ምን ነበር?
   - ግቡ ተሳክቷል? በምን ምክንያት ተሳከካ? ካልተሳካ ምክንያቱ ምን ነበር?
   - የፕሮጀክቱ ታላሚዎች ከትገበራው መጠቀም ጀምረዋል?

4. **የፕሮጀክቱ ዘላቂነትን በሌሎች አካለት መዛመት**

   - ይህ ፕሮጀክት ከተጠናቀቀ በኋላ ይቀጥላል? የሚቀጥል ከሆነ በምን የፋይናንሰ ምንጭ ወደ ሊሌች አካባቢ ተዛምቶ ሊቀጥል ይችላል?
   - ወደ ሌሎች አካባቢ የሚዛመት ከሆነ በምን መልኩ ሊሳካ ይችላል?

አባሪ

የሂሳብ ሪፖርት እና ስምምነት ተተደረሰባቸው የውጤተ አመላካቾችና የሚመዘኑ ውጤቶች

AgroBIG

አባሪ 11፡ የቡድን ተኮር ማወያያ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

ከፕሮጀክቱ ትግበራ መጨረሻ ላይ ከተወሰኑና ከሚመለከታቸው ቁልፍ ባለድርሻ አካለት ጋር ቡድን ተኮር ስበሰባ የሚደረግ ሲሆን ዓላማውም ስለፕሮጀክቱ ውጤት ለመወያየትና ለመግምገም ነው፡፡ የዚህ ዓይነት ውይይት የባለድርሻ ካላትን ልምድ ለማወቅ መልካም አጋጣሚ ነው፡፡ ለቡድን ተኮር ውይይት የሚጠሩ ተሳታፊዎች በተቻለ መጠን የሴቶች ተሳትፎ ተመጣጣኝ መሆኑንና ሁሉም አባላት ሃሳባቸውን ያለችግር እንዲገልፁ የሚያበረታታ መሆንአለበት፡፡

የቡድን ተኮር ውይይቱ በ3 ጉዳች ላይ ያተኩራል፡፡

1. **ቁልፍ የአፈፃፀም አመላካቾች**

- የፕሮጀክቱ ዓላማ ምን ነበር? ፕሮጀክቱ ዓለማውን አሳክቷል ወይስ አልተሳካም? ለውጤታማነቱ ወይም ላለመሳካቱ ምክንያቶች ምን ነበሩ?
- የፕሮጀክቱ አዲስ ፈጠራ ገፅታ ምንድን ነው? እንደታሰበው ሥራ ላይ ውሏል? ለታላሚዎች /ሴቶችና ወንዶች/ ከፕሮጀክቱ ምን ጥቅም አገኙ?
- የቡድን ተኮር ተወያዮች በፕሮጀክቱ ምክንያት በኑሯቸው ላይ መሰረታዊ የሆነ የገቢ መጨመር፤ የምርት ማደግ፤ የተሸለ የመሸጫ ዋጋ ማገኘት፤ሌሎች ተጨባጭ መፍተሄዎች ተመልክተዋል?

2. **ለፕሮጀክቱ ታላሚዎች ተጨባጭ የታየ ለውጥ**

- የአግሮቢግ ወረዳ አስተባባሪ በውይይቱ ወቅት ከተሳታፊዎች ምን መሰረታዊና ተጨባጭ ለውጥ እንዳገኙ መለየት ይኖርበታል፡፡
- ከውይይታቸው በፊት የተወሰኑ ተሳታፊዎች ቃለምልልስ (በአባሪ 12 መሠረት) ያደርጋሉ፡፡ የአግሮቢግ ወረዳ አስተባባሪ የተደረገው ቃለምልልስ የሁሉንም አርሶ አደሮች ሃሳብ የሚወክል ስለመሆኑ አወያይቶ ማረጋገጥ ይጠበቅበታል፡፡ ለምሳሌ የታየው የምርት መጨመር ለተወሰኑ የቡድን አባላት ወይስ ለሁሉም ስለመሆኑ (ሴት/ወንድ ለያይቶ ማየት ይቻላል)፡፡

3. **ፈርጀ ብዙ ጉዳዮች ላይ መወያየት**

የእሴት ሰንሰለት ፕሮጀክቶች መነሻቸው የተለያየ ቢሆንም በሁሉም ላይ የፈርጀ ብዙ ጉዳዮች በውል መመልከት በጣም አስፈላጊ ነው፡፡ የሚደረገው ውይይቱ ፈረጀ ብዙ ጉዳዮች መከታተያ ቅጽ አባረ 4 መሰርት ይሆናል፡፡ የወረዳው አግሮቢግ አሰተባባሪ እንደአመቻችነቱ በቡድኑ ውይይት ወቅት የተደረሰባቸውን የማደማደሚያ ሃሳቦች ሪፖርት ማደረጉ አስፈላጊ ነው፡፡ የተሞላው የመከታተያ ቅጽ ለፈንዱ ሴክረታሪያት ከሚላከው ሪፖርት እንዲሁም በአንዳንድ በጣም ጠቃሚ በሆኑ ግኝቶች ላይ ከነማብራሪው ተያይዞ ይላካል፡፡

AgroBIG

አባሪ 12፡ የተጠቃሚዎችን መስክርነት ማሰባሰብ ቅፅ

የእሴት ሰንሰለት ድጋፍ ፈንድ

አንድ የፕሮጅከት ተጠቃሚ አርሶአደር በሕይወቱ ያገኘውን ለውጥ ለሌላው የምስክረነት ቃሉን የሚሰጥበት ነው፡፡ እንደዚህ ዓይነት መረጃዎችን መሰብሰብ አርሶአደሮች ሃሳባቸውን በግለጽ ለመግለፅ የረዳቸዋል፡፡ ዋናው ቁም ነገርና መተኮር ያለበት ጉዳይ ከፕሮጀክቱ ጋር ተያይዞ ምን ተግባር እንደተከናወነ፤ ምን ውጤት እንዳገኘ ያለውን ስሜት ማወቅ ነው፡፡

ይህም የፕሮጀክቱን አፈጻፀም አሳታፊ በሆነ መልኩ ለመገምገምና ትምህርት ለመውሰድ ያግዛል፡፡ የዚህ ዓይነት መረጃ የተገኘውን ውጤት አጋኖ እንዳይነገር ከማደረጉም በላይ ከባለቤቱ በቀጥታ ትክክለኛውን መረጃ የሚገኝበት ዘዴ ነው፡፡ የታሪኩ ጸሃፊ አርሶአደሩ ለምን በሕይወቱ ላይ ጥሩ ለውጥ እንደመጣ፤ ወይም ያልጠቀመው እንደሆነ፤ ወይም ምንም ለውጥ እንዳልመጣ ከገለፀ ለምን እነዚህ ከስተቶች እንዳጋጠሙት ምክንያቱን አካቶ መፃፍ አለበት፡፡

የወረዳው አስተባባሪ በእሴት ሰንሰለት ፈንድ ላይ በአንድ ፕሮጀክት ላይ ቢያንስ 2 ታሪክ (አንድ ሴትና ሌላ አንድ ወንድ) መጻፍ አለበት፡፡

ዓላማውም ከዚህ በታች የተመለከቱትን መረጃዎች ለማሰባሰብ ነው

ሀ. ከፕሮጀክቱ ትግበራ በፊት የነበረውን ሁኔታ ለማወቅ (መነሻ መረጃ)

ለ. በትግበራ ወቅት ምን እንደተፈጠረ (የተከናወኑ ተግባራትን የተገኙ ውጤቶች)

ሐ. ከትግበራ በኂላ በተጠቃሚዎች ላይ ምን መሰረታዊ የሆነ ለውጥ እንደመጣ (ፕሮጀክቱ አሰተዋጽዖ)

ትረካውን ለመፃፍ ሦስት ደረጃዎች አሉት

1. መሰረታዊ መረጃዎችን መሰብሰብ
2. ቃለ-መጠይቅ ማድረግና ፎቶግራፍ መውሰድ
3. ትረካውን መፃፍ

ሂደት 1. መሰረታዊ መረጃዎችን መሰብሰብ

1. የአርሶ አደሩ ስም፤ ዕድሜ፤ ፆታ፤ የቤተሰብ ሁኔታ፤ የልጅ ብዛት
2. የሚወክለው የህበረተሰብ ክፍል (መሪ፤ ተመሪ፤ ድሃ፤ መካከለኛ፤)
3. የሚያመርተው ምርት ገበያ ተኮር ወይስ የምግበ ሰብል (የት አካባቢ)

4. ሌሎች የማምረቻ መሳሪያዎች (በክበት ፤ የውሃ ማሳቢያ ሞተር)

5. በፕሮጀክቱ ስንት አርሶ አደሮች ተሳታፊ ነበሩ

6. ከፕሮጀክቱ ምን ያህል አርሶ አደሮች (በመቶኛ) ተመሳሳይ ልምድን ውጤት አግኝተዋል?

ሂደት 2. የቃለ-መጠይቅ አጠቃላይ ይዘት

7. ፕሮጀክቱ ምን ለማከናወን ነበር የሞከረው

8. አርሶ አደሮች በፕሮጀክቱ ትግበራ ላይ እንዴትና ለምን ተሳተፉ

9. ፕሮጀክቱ ከመጀመሩ ከ1 ዓመት በፊት አርሶ አደሩ   ሕይወት ምን የመስል ነበር

10. በአሁኑ ስዓት ምን የተለየ ነገር አለ? ለአርሶ አደሮች   የተለያዩ አገልግሎቶችን

 በማቅረብ፤ በሰብል ምርትና በግብይት፤ በተለያዩ የገበሬዎች አደረጃጀት

11 በፕሮጀክቱ ምክንያት ለተጠቃሚዎች የመጣው ትልቅ ለውጥ ምንድን ነው?

12. የአርሶ አደሮች   ገቢያቸው አድጓል? የገኙትን ገንዘብ እንዴት እየተተቀሙበት

 ነው?

13. ፎቶገራፋቸውን ለመውሰድ ፈቃድ መጠየቅ ከተቻለም ከግብርና ስራቸው ጋር

 የተያያዘ ፎቶግራፍ ወይም ካፈሩት ቋሚ ንብረት ጋር ቢሆን ይመረጣል።

ሂደት 3 ታሪኩን መፃፍ

ሀ. ከታሪኩ ጋር የሚስማማ አጭርና ገላጭ ርዕስ መሰጠት

ለ. ቃለ-ምልልስ ባደረገው /ችው ግለስብ መሰረታዊ መረጃ መጀመር

ሐ. ትረካው በተቻለ መጠን

- ከፕሮጀክት ትግበራ በፊት የነበረውን (መነሻ መረጃ)
- በፕሮጀክቱ የተከናወኑና የተገቶች ውጤቶች
- በአርሶ አደሩ ሕይወት ላይ የፈጠረው ልዩነት

መ. ታሪኩ በአማርኛ ወይም በእግሊዘኛ እስከ 3 ገጽ ሊሆን ይችላል። ትረካው በአማርኛ ከሆነ

 የፈነዱ ሴክረታሪያት ለመረጃ ሲባል ወደ እንግሊዘኛ ይመለሳል

ሠ. ከፕሮጀክት ማጠናቀቂያ ሪፖርት ጋር ቢያነስ 2 ትረካዎችን / ፎቶገራፎችን/ በማያያዝ

 በኢሜል ለፈነዱ ሴክረታሪያት መላክ ይኖርበታል።